

***Кое е новото при
пускане на строителен продукт на пазара?***

**от Директива 89/106/ЕИО
към Регламент (ЕС)305/2011**

Предговор

Пазарът на строителни продукти представлява пазар на много разнообразни междинни продукти, предназначени за влагане в сгради, мостове, пътища. Тук са включени толкова разнородни групи продукти като тухли, бетонни елементи, полимери, облицовки, мозайки, греди, врати, прозорци и дори санитарно оборудване.

За да осигури свободното движение на всички тези продукти на вътрешния пазар, Европейската комисия предприе ревизия на приложимото в тази област законодателство, и по-специално на Директива 89/106/ЕИО. Тази ревизия доведе до създаването на Регламент (ЕС) № 305/2011 за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти. Целта на Регламента е да се повиши ефикасността на законодателството и по този начин да се улесни неговото прилагане, като се осигуряват стратегическите цели на Европейския съюз. Тези цели се постигат чрез използването на общ език, разбираем за всички участници в строителния процес, както и чрез опростяване и намаляване на административните тежести, по-специално за малките и средните предприятия. Хармонизираните технически спецификации ни дават възможност за установяване на експлоатационните показатели на съществените характеристики на строителните продукти в зависимост от тяхната употреба. Европейските технически оценки ще ни позволят да получим информация за експлоатационните показатели на иновативните продукти.

Това ръководство цели да представи синтезирано новите правила за пускане на пазара на строителни продукти. В него ще намерите отговори на въпросите си по отношение на Регламент (ЕС) № 305/2011. След като го прочетете, „декларацията за експлоатационни показатели“ или специфичното значение на „СЕ“ маркировката за строителните продукти няма да бъдат повече загадка за вас. Ако сте производител, ще разберете по-добре задълженията, които имате и ще знаете основанията, поради които трябва да изберете нотифициран орган. Ако сте проектант или строител – вие държите в ръката си информацията, която ви е необходима, за да изберете най-подходящия продукт.

Българските нормативни актове, които се отнасят за строителните продукти, ще бъдат приведени в съответствие с новите европейски правила. Установено е звено за контакт относно продукти в строителството, към което можете да се обърнете и да зададете своите въпроси. В процес на разработване е специална електронна страница на звеното, а дотогава информация можете да намерите на официалната електронна страница на Министерството на регионалното развитие и благоустройството - www.mrrb.government.bg, която се актуализира в съответствие с адаптирането на националното законодателство.

Пожелаваме Ви приятно четене.

Съдържание

Въведение.....	5 стр.
Част 1 Основни принципи на регламента.....	10 стр.
1.1. Какво е строителен продукт?.....	10 стр.
1.2. Кой са основните изисквания?	11 стр.
1.3. Каква е връзката между експлоатационните показатели на един продукт и основните изисквания към строежа?.....	12 стр.
1.4. Какво представлява декларацията за експлоатационните показатели?.....	15 стр.
1.5. Кой са хармонизираните технически спецификации?.....	16 стр.
1.6. Какво е значението на маркировката „СЕ“?.....	17 стр.
1.7. Какви са задълженията на различните икономически оператори?.....	18 стр.
Част 2 Стъпки за пускане на пазара.....	22 стр.
2.1. Въведение.....	22 стр.
2.2. Има ли публикуван хармонизиран стандарт за моя продукт?.....	24 стр.
2.3. Как мога да проверя дали моят продукт попада в обхвата на публикувания хармонизиран стандарт?.....	25 стр.
2.4. Дали да направя ЕТО на своя продукт?.....	26 стр.
2.5. Как се изработва ЕДО?.....	28 стр.
2.6. Как да оценя експлоатационните показатели на своя продукт?.....	29 стр.
2.7. Как да избира нотифициран орган за оценяване на моя продукт?.....	31 стр.
2.8. Защо да създавам техническа документация за продукта?.....	33 стр.
2.9. Какво е съдържанието на декларацията за експлоатационни показатели?.....	33 стр.
2.10. Допълнителна информация за маркировката „СЕ“.....	34 стр.
2.11. Какви са възможните дерогации от задължението да се издава ДЕП и Маркировка „СЕ“?.....	36 стр.
2.12. Кой са облекчените процедури за оценяване на строителни продукти?.....	36 стр.
2.13. Как мога да избягна изпитване на типа?.....	37 стр.
2.14. Аз съм микропредприятие – мога ли да се възползвам от опростена процедура?.....	38 стр.
2.15. За специфична индивидуална поръчка мога ли да се възползвам от облекчена процедура?.....	39 стр.
2.16. Последна проверка преди пускане на пазара.....	39 стр.
Част 3 Предписание и избор на строителен продукт.....	40 стр.
3.1. Въведение.....	40 стр.

3.2.	Кои са седемте основни изисквания към строежите?.....	42 стр.
3.3.	Кой разработва правила за строителство на базата на основните изисквания към строежите?.....	43 стр.
3.4.	Каква е ролята на хармонизираните стандарти?.....	44 стр.
3.5.	Какво е въздействието на хармонизираните стандарти върху нормативните актове за строителство?	45 стр.
3.6.	Как да се предпише и избере един строителен продукт?.....	46 стр.
3.7.	Какво представлява маркировката „СЕ“?.....	48 стр.
3.8.	Дали всички строителни продукти трябва да имат маркировка „СЕ“?.....	49 стр.
3.9.	Как да разчетем декларацията за експлоатационните показатели?.....	50 стр.

Част 4 Европейско и национално законодателство, регулиращо строителните

	продукти.....	54 стр.
4.1.	Актове и разпоредби.....	54 стр.
4.2.	Основни термини.....	57 стр.
4.3.	Терминологичен речник.....	59 стр.
4.4.	Често срещани съкращения.....	60 стр.

Ръководството е превод на публикуваното в Белгия ръководство в края на 2013 г., адаптирано към националните нормативни актове и развиващото се европейско законодателство.

Въведение

Регламент (ЕС) № 305/2011¹ за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти е публикуван на 4 април 2011. Влизайки в сила в европейското икономическо пространство двадесет дни по-късно, той предвижда цяла серия от преходни разпоредби. Някои от неговите членове и приложения влязоха в сила на 1 юли 2013 г.

Европейският регламент се прилага директно във всички държави членки, без да е необходимо неговото въвеждане. Въпреки това българското законодателство следва да се анализира с оглед избягване на противоречиви разпоредби и да се приведе в съответствие с новия регламент.

Старата законодателна рамка: Директива 89/106/ЕИО

От 1989 г. пускането на пазара на строителни продукти е подчинено на правилата, определени с европейската Директива 89/106/ЕИО², считана за една от директивите от „Нов подход“, въпреки че не отговаря на неговите критерии. Тя изисква поставянето на маркировка „СЕ“ преди пускането на строителния продукт на пазара, но съществените изисквания не се отнасят за продуктите, а за строежа. Освен това в рамката на „Новия подход“ прилагането на продуктите стандарти е доброволно, те осигуряват презумпция за безопасност на продуктите, докато Директива 89/106/ЕИО изисква задължително съответствие с хармонизираните стандарти.

---

1 Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 г. за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО

2 Директива 89/106/ЕИО на Съвета от 21 декември 1988 г. относно сближаването на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки по отношение на строителните продукти

През 2008 г. Европейският съюз чрез Лисабонския договор се сдоби с нова законодателна рамка “New Legal Framework – NLF”³ за пускане на продукти на вътрешния пазар.

Започналата през 2007 г. ревизия на европейската Директива 89/106/ЕИО трябваше да се съобрази с новата законодателна рамка. Още повече, че при въвеждането на директивата в различните държави членки съществуваша различия, които не можеха да се пренебрегнат, в т.ч. по отношение задължението за поставяне на маркировката „СЕ“.

По пътя към новия Регламент

За да се подобри свободното движение на строителни продукти, Директива 89/106/ЕИО е заменена с Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2011 г. за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на Съвета.

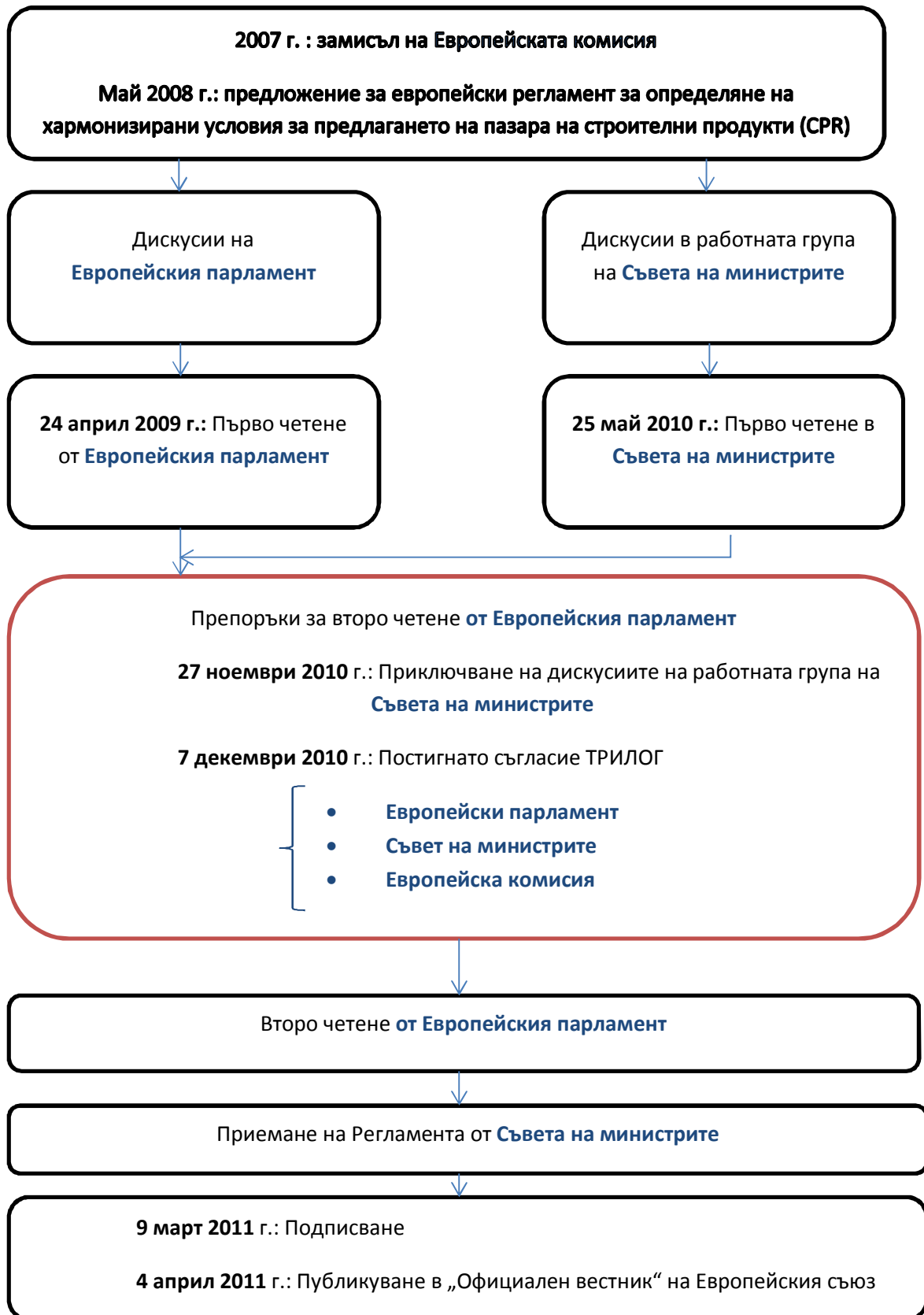
За разлика от „директивите“ Регламентът е директно приложим във всички държави - членки на Европейския съюз, без да е необходимо въвеждането му в националното законодателство. Това е сериозна предпоставка за постигане на целите на вътрешния пазар и за ограничаване на интерпретациите на европейското законодателство в различните държави членки.

Работата и преговорите за приемане на Регламента продължиха повече от три години. На 7 декември 2010 г. по време на белгийското председателстване Европейската комисия, Парламентът и Съветът на министрите постигнаха споразумение върху новия Регламент за предлагане на пазара на строителни продукти. Регламента може да намерите на юридическия сайт на Европейската комисия Eur-lex на следния електронен адрес: <http://eur-lex.europa.eu/bg/index.htm>.

---

³Новата законодателна рамка – NLF има за цел да осигури по-добро функциониране на вътрешния пазар, да премахне пречките за търговия между държавите членки и да предотврати създаването на нови технически бариери. Разработените регламенти в тази област са Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 339/93 и Регламент (ЕО) № 764/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно установяване на процедурите, свързани с прилагането на някои национални технически правила за продукти, законно предлагани на пазара в други държави членки, и за отмяна на Решение № 3052/95/ЕО

Схема на трите години работа на европейско ниво с участието на Европейската комисия

Цел на ръководството

Това ръководство има за цел да обясни различните задължения, които произтичат от Регламента за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти. То се стреми да поднесе надеждна информация по начин, разбираем за всички участници в областта на строителството. С него всеки ще може да оцени еволюцията на процесите, които произтичат от публикацията на този нов Регламент.

Първата част обхваща основните принципи на Регламента, различните понятия, задълженията на всички участници и обяснява значението на маркировката „СЕ“. Втората част е адресирана специално към производителите. Тя представя етапите на съставяне на декларация за експлоатационните показатели и поставяне на маркировката „СЕ“. Третата част дава практични съвети на проектантите и строителите при избора на продукти. Четвъртата и последна част представят измененията, които следва да се извършат в българската нормативна уредба.

Читателят ще намери в приложението речник, който позволява по азбучен ред да се открие термин, акроним и професионален израз, свързани с Регламента, както и пътя, по който чрез интернет могат да се намерят нормативните текстове, цитирани в това ръководство.

Трябва да знаете, че по всички въпроси, свързани с тази материя, можете да се обръщате към звеното за контакт относно продукти в строителството. От него всички икономически оператори ще получат информация по прозрачен и коректен начин.

Звено за контакт относно продукти в строителството

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Дирекция „Технически правила и норми“

Отдел „Строителни продукти“

гр. София 1200

ул. „Св. св. Кирил и Методи“ 17-19

тел.: 02 94 05 238

e-mail: cpd-trr-mrdpw@mrrb.government.bg

Какво е строителен продукт?

Как да избира
нотифициран орган?

ЕТО

СЕ?

Какво е хармонизирана
техническа спецификация?

Какво съдържа
декларацията за
експлоатационни
показатели?

Как да намеря
хармонизираните
стандарты?

Част 1. Основни принципи на Регламента

1.1. Какво е строителен продукт?

По смисъла на Регламент (ЕС) № 305/2011 всеки продукт, предназначен за трайно влагане в строеж, е „строителен продукт“. Освен това неговите експлоатационни показатели трябва да оказват влияние за изпълнението на основните изисквания, които са определени за строежите.

Като започнем от замазките и фугиращите смеси и стигнем до продуктите, използвани в големите строежи, като керемиди, тухли, плочи и греди, всички те са строителни продукти. Но тук се включват също така дори довършителни елементи като мозайките и обкова на вратите.

Елементите, представляващи част от инкорпорирана в строежа система, като пожароизвестяващите системи и водопроводните инсталации, също са строителни продукти.

Изискванията на Регламента се отнасят също така и за комплектите, които се пускат на пазара от един-единствен производител, състоят се поне от два отделни елемента, които трябва да се сглобят, за да се вложат в строежа. В тази категория попадат например огнезащитните бои и комплектите за външна топлоизолация с мазилка.

Можем да обобщим, че строителни продукти могат да бъдат:

- основни продукти (цимент);
- завършени продукти, както и продукти за довършителни работи (прозорци);
- комплекти, произведени от завършени продукти (огнезащитни бои).

Внимание: повече от един законодателен акт може да е приложим за един продукт!

Регламентът за строителните продукти не ограничава прилагането на други законодателни разпоредби, които се отнасят за строителните продукти. Без да сме изчерпателни, можем да цитираме около дузина европейски акта, които се отнасят и за строителните продукти.

Като пример можем да цитираме изискванията за безопасност, които се отнасят за механизирано задвижването на врати за гаражи, изискванията за качество на водата за човешко потребление или пък изискванията на Регламента REACH за химични вещества, които се съдържат в някои лепила.

Освен това компетентните органи на държавите-членки могат да поставят изисквания за употребата на тези продукти, например изисквания към вентилационните системи от гледна точка на местни разпоредби за енергийна ефективност на сградите.

1.2. Кои са основните изисквания?

Този Регламент има една специфична особеност от голямо значение. Докато неговото приложно поле обхваща строителните продукти, 7-те основни изисквания, които определя, се отнасят за строежа в неговата цялост, а не към самите строителни продукти. Строежите могат да бъдат както сгради (жилищни, обществени, производствени,...), така и други инженерни съоръжения (мостове, пътища, подпорни стени,...).

Например една къща трябва да е водонепроницаема. Осигуряването на това изискване зависи от водонепроницаемостта на строителните продукти, от които тя е изградена. Характеристиките на строителните продукти, от които зависи постигането на основните изисквания към строежите, наричаме съществени характеристики.

Строежите трябва да отговарят на седем основни изисквания:

Изискване № 1: Механично съпротивление и устойчивост

Изискване № 2: Безопасност в случай на пожар

Изискване № 3: Хигиена, здраве и околна среда

Изискване № 4: Достъпност и безопасност при експлоатация

Изискване № 5: Защита от шум

Изискване № 6: Икономия на енергия и топлосъхранение

Изискване № 7: Устойчиво използване на природните ресурси

Строежите трябва да отговарят на тези изисквания през целия си жизнен цикъл в продължение на икономически обоснован период на експлоатация. Обръщаме внимание, че изискването за устойчиво използване на природните ресурси е ново.

Строежите са обхванати от други законодателни разпоредби!

Регламентът за строителните продукти не определя правилата за проектиране на строежите.

Държавите членки с национални разпоредби определят нивото на основните изисквания, които строежите трябва да изпълняват в зависимост от климатичните условия, разположението на държавата в земетръсна зона, степента на достъпност, която искат да осигурят за хората с увреждания, или степента на безопасност в случай на пожар.

1.3. Каква е връзката между експлоатационните показатели на един продукт и основните изисквания към строежа?

Както вече споменахме, специфичната особеност на този Регламент се състои в това, че неговото приложно поле обхваща строителните продукти, а основните изисквания, които той определя, се отнасят за строежа. От тази особеност произтича понятието относимо към строителните продукти, а именно, че те трябва да са „годни за употребата“, за която са предназначени в строежа. Например за изолацията на една веранда не трябва да имаме същите изисквания както към изолацията на една пасивна къща, което се отразява на изискванията към експлоатационните показатели на изолационния продукт, който трябва да се използва.

В този смисъл има две важни определения:

- **„съществени характеристики“**: характеристиките на строителния продукт, които оказват влияние върху основните изисквания към строежа;
- **„експлоатационни показатели“**: показателите на съществените характеристики, определени чрез ниво (стойност), клас или описание.

Нивото е резултатът от оценката на експлоатационния показател, изразен чрез числена стойност. Класът е интервал от стойности на експлоатационния показател, ограничен от минимална и максимална стойност.

„Безопасността в случай на пожар“ е представителен пример за връзката между експлоатационните показатели на продуктите и основните изисквания към строежа.

Един от основните критерии, използван за определяне „огнеустойчивостта“⁴ например на една греда, е периодът по време в който тя ще запази своята носеща способност (R). Този период се изразява в минути. Интервалът от време, през който критериите са удовлетворени, се изразява чрез следните цифри: 15, 20, 30, 45, 60, 90, 120, 180, 240, 360. Следователно показателят може да се класифицира както следва: R15, R20, R30, R45, R60, R90, R120, R180, R240, R360.

---

⁴Решение от 3 май 2000 за прилагане на Директива 89/106/ЕИО на Съвета по отношение класификацията на характеристиката огнеустойчивост на строителни продукти, на строежи или техни елементи (ОВЕС L 219 от 14.08.2001, стр. 30)

Българската нормативна уредба и по-специално Наредбата⁵ за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар определя изисквания към класа по реакция на огън на строителните продукти и към огнеустойчивостта на строителните продукти, строителните конструкции и части от тях. В таблица 3 от наредбата е извършена класификация на сградите по степен на огнеустойчивост в зависимост от огнеустойчивостта на строителните им конструктивни елементи. За всяка от степените на огнеустойчивост на сградите е определен и допустимият клас по реакция на огън на конструктивните елементи, както следва:

„Чл. 14, ал. 10. Строителните конструктивни елементи за сгради от I и II степен на огнеустойчивост се проектират с клас по реакция на огън не по-нисък от A2, а конструктивните елементи за сгради от III степен на огнеустойчивост – с клас по реакция на огън не по-нисък от C. За строежи от пожарнезащитени стоманени конструкции, за които не е допустима V степен на огнеустойчивост, носещите конструктивни елементи се проектират с клас по реакция на огън не по-нисък от A2, а останалите конструктивни елементи – с клас по реакция на огън не по-нисък от C.“

За да се унифицира езикът, на който се представя огнеустойчивостта и реакцията на огън на продуктите, са приети хармонизирани решения за тяхното определяне. Стандартите EN 13501-1 и 6 определят методи за класификация въз основа на резултати от изпитвания на реакция на огън на строителните продукти, а EN 13501-2, 3 и 4 – класификация въз основа на резултати от изпитвания на огнеустойчивост на строителните продукти. В EN 13501-5 са определени методите за класификация въз основа на резултати от изпитвания на реакция на външен огън на покривите и покривните покрития.

Критериите, които се вземат предвид при класификацията по реакцията на огън на продуктите, са принос за развитието на неконтролирано горене, скорост на разпространение на пламъка, интензивност на отделяне на дим, токсични газове, скорост на образуване на пламтящи частици или капки или комбинация от всички тези показатели. Основните критерии за огнеустойчивост на строителните продукти са носимоспособност (R), непроницаемост (E) и изолираща способност (I).

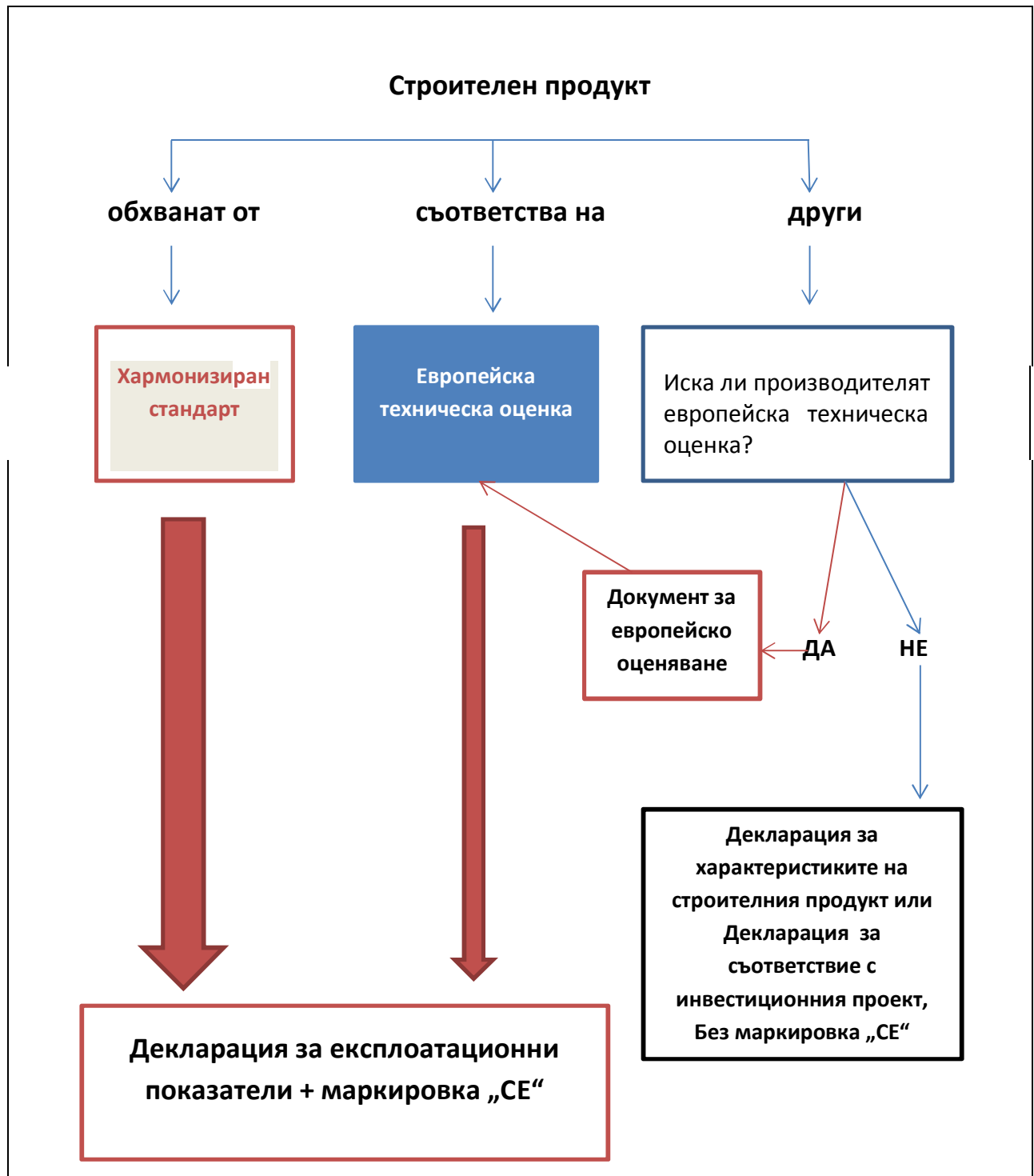
Целта е да имаме възможност да определим дали един продукт е годен да бъде вложен в конкретен строеж.

---

⁵ Наредба № 13-1971 от 2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар

⁶ EN 13501-2 „Класификация на строителни продукти и елементи по отношение на реакцията им на огън. Част 2: Класификация въз основа на резултати от изпитвания на устойчивост на огън с изключение на вентилационни инсталации“

Регламентът налага при пускане на строителен продукт на вътрешния пазар на Съюза той да е придружен от „декларация за експлоатационните показатели“, издадена въз основа на „хармонизирана техническа спецификация“, и да е маркиран с маркировка „СЕ“. Тези понятия се обясняват в хода на следните въпроси и отговори.

1.4. Какво представлява декларацията за експлоатационните показатели?

От 1 юли 2013 г. строителните продукти, обхванати от хармонизиран стандарт или съответстващи на европейска техническа оценка, издадена за тях, задължително трябва да се придружават от декларация за експлоатационните показатели, когато се пускат или предоставят на пазара. Тя се отнася за съществените характеристики на продукта, изразени в ниво, клас или чрез описание в съответствие с изискването на приложимата хармонизирана техническа спецификация.

Декларацията за експлоатационни показатели се издава от производител за конкретен продукт в зависимост от предвидената употреба на продукта.

Тя позволява на ползвателите (или на проектантите) да изберат строителен продукт, познавайки неговите експлоатационни показатели, декларирани за конкретна употреба. Тази информация ще позволи да се постигнат основните изисквания към строежа, в който строителният продукт ще се вложи, като се вземат предвид климатичните, геоложки и сеизмични условия, в които ще се изгражда строежът. В зависимост от европейския регион, в който се изгражда строежът, той ще бъде подложен на различни условия на околната среда (температурни интервали, замразяване, слънцегреене, земетръс...).

Декларацията за експлоатационни показатели трябва да се придружава от съответната информация за вредни вещества, съдържащи се в строителния продукт. Тази допълнителна информация в съответствие с изискванията на Регламента REACH ще даде възможност за подобряване на устойчивото строителство и за осигуряване на безопасността на ползвателите и строителните работници по време на изграждането, поддръжката и разрушаването на строежа.

За продуктите, произведени на строителната площадка, за индивидуалните продукти, произведени по специална заявка, и за продуктите, свързани с опазването на историческото наследство, съществува дерогация от горното изискване. За тях не се изисква декларация за експлоатационни показатели. Тази дерогация обаче е възможна единствено при липса на разпоредби на държавите членки или на Съюза, които изискват декларирането на експлоатационни показатели.

Декларацията за експлоатационни показатели (ДЕП) – също и в интернет?

ДЕП може да бъде публикувана на електронна страница при условията, определени с ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 157/2014 : когато са гарантирани едновременно следните условия:

- съдържанието на ДЕП не се променя;
- електронната страница се наблюдава и поддържа, така че ДЕП са постоянно на разположение;
- безплатен достъп до ДЕП 10 г. след пускане на строителния продукт на пазара;
- предоставени инструкции относно достъпа до електронната страница и ДЕП;
- осигурена проследимост на ДЕП до всеки отделен продукт/партида.

1.5. Кои са хармонизираните технически спецификации?

Техническите спецификации са документи, които предлагат техническите способности, чрез които продуктите могат да отговорят на изискванията на Регламента. Тези документи включват методите за изпитване или изчисляване, които ще позволят определянето на експлоатационните показатели на строителния продукт.

Терминът „хармонизирани“ е препратка към унифицирани европейски документи.

Под понятието „хармонизирани технически спецификации“ разбираме хармонизирани стандарти и европейски документи за оценяване.

Хармонизирани стандарти	Европейски документи за оценяване
Хармонизираните стандарти са документи, приети от европейските стандартизационни органи, разработени въз основа на мандат, издаден от Европейската комисия. Номерата и заглавията на тези стандарти се публикуват в „Официален вестник“ на Европейския съюз. Когато строителен продукт е обхванат от хармонизиран стандарт, производителят трябва да приложи определените в хармонизирания стандарт методи за изпитване, което ще гарантира използването на общия технически език, изискван за попълване на декларацията за експлоатационните показатели.	Европейските документи за оценяване са разработени и одобрени от организацията на органите за техническо оценяване (ЕОТА), съгласувани с ЕК, която публикува в „Официален вестник“ на Европейския съюз списък на одобрените документи за оценяване. Тези документи позволяват на един производител да поиска издаването на европейска техническа оценка за своя специфичен продукт, за който няма публикуван хармонизиран такъв.

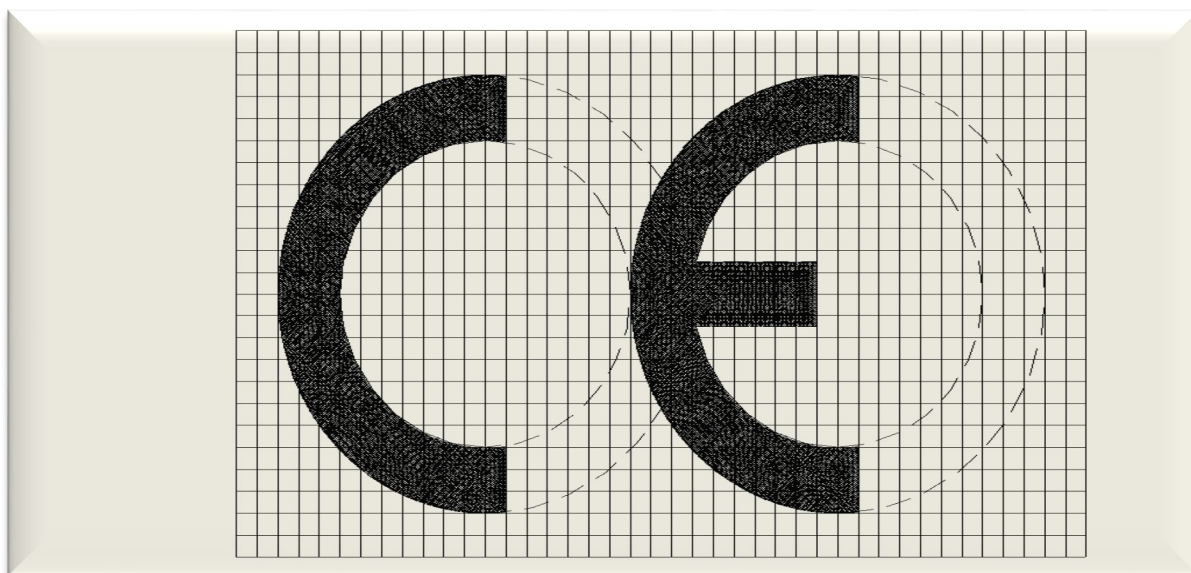
1.6. Какво е значението на маркировката „CE“ ?

Маркировката „CE“ се полага върху строителен продукт от производителя или от отговорните за пускането на продукта на пазара. Тя означава отговорност за съответствието на строителния продукт с декларираните експлоатационни показатели.

В случай че продуктът е обхванат от различни законодателни разпоредби, изискващи маркировка „CE“, полагането ѝ означава, че продуктът е отговорил на всички тези изисквания. Например маркировката CE, положена върху гаражна врата с механизирано задвижване, означава, че продуктът отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) № 305/2011, както и на изискванията на приложимите директиви – електромагнитна съвместимост и машинна директива.

Съгласно Регламента за строителните продукти, в случай че за продукта не е издадена декларация за експлоатационните показатели, маркировка „CE“ не може да се постави.

Маркировката „CE“ се полага по следния начин: трябва да е видима, четлива и незаличима. Най-често тя се поставя върху самия продукт или като етикет върху опаковката.

1.7. Какви са задълженията на различните икономически оператори?

Икономическите оператори са: производители, упълномощени представители, вносители и дистрибутори, участващи във веригата на предлагане и разпространение на продукта.

Различните участници и принципите на предлагане на продукта са показани схематизирано по-долу.

Обикновено производителите и вносителите пускат на пазара строителен продукт, а дистрибуторите го предоставят. Разликата в двата термина е, че пускането на пазара на строителен продукт означава неговото първо предоставяне.

Пускане на пазара:

На пазара продуктите осъществяват движение: един строителен продукт може неколккратно да бъде продаден и закупен преди да достигне до своя краен потребител, който ще го вложи в строеж. Един строителен продукт е „пуснат на пазара“, когато за първи път е предоставен на пазара на ЕС от производител или вносител срещу заплащане или безплатно за дистрибуция или използване.

Видно е, че производителят е първият отговорен за експлоатационните показатели на продукт, пуснат на пазара. Всъщност това е лицето, което произвежда (или поръчва производство) на строителен продукт и го пуска на пазара от свое име или търговска марка.

От там произтичат и неговите задължения:

- да състави техническа документация за извършената оценка на експлоатационните показатели на продукта;
- да следи за спазването на процедурите за пускане на продукта на пазара;
- да декларира експлоатационните показатели на продукта;
- да постави маркировка „CE“;
- да състави указания за употреба и информация за безопасност, ако такава се изисква.

Всички задължения на производителя са определени с чл. 11 на Регламента. В чл. 12 са посочени задълженията на упълномощен от производителя представител.

Вносител или дистрибутор, който пуска на пазара продукт под свое име или марка, се счита за производител.

За такъв се счита и когато променя вече пуснат на пазара продукт така, че експлоатационните показатели на продукта вече не са същите.

Вносител е лицето, което пуска на пазара на Европейския съюз продукт, произведен в държава, която не е членка на ЕС. Той е длъжен да се осведоми дали производителят извън ЕС е оценил и проверява постоянството на експлоатационните показатели на продукта. Трябва да се увери, че този производител е съставил техническа документация за извършената оценка и декларация за експлоатационните показатели на продукта, че върху продукта е поставена маркировка „CE“ и е придружен от необходимите документи. В допълнение към адреса на производителя вносителят поставя своето име, регистрирано търговско наименование или марка, както и адреса, на който може да се осъществи контакт с него върху продукта. Когато е невъзможно тази информация да се постави на продукта, тя се предоставя върху опаковката му или върху документите, придружаващи продукта. Всички задължения на вносителя са определени с чл. 13 на Регламента.

Дистрибуторът е лицето, което предоставя строителния продукт. В качеството си на част от веригата за предоставяне на строителни продукти той е длъжен да се увери, че строителният продукт отговаря на изискванията на Регламента и да провери:

- дали е поставена маркировката „СЕ“;
- дали се придружава от необходимите документи (декларация за експлоатационни показатели, указания за употреба, лист за безопасност, ако се изисква);
- дали необходимите документи са преведени на езика, който се изисква в държавата членка.

Всички задължения на дистрибутора са определени с чл. 14 на Регламента.

Езикът, на който трябва да се представя придружаващата продукта документация в България:

Националните изисквания за пускане на продукти на пазара на Република България се определят със Закона за техническите изисквания към продуктите.

Член 4а на ЗТИП определя: Производителите, вносителите или други икономически оператори са длъжни да предоставят продукти с инструкция и/или указание за употребата им на български език.

Член 22 на ЗТИП изисква: На българския пазар декларацията за експлоатационни показатели да се предоставя на български език.

Законът не включва изискване за превод на информацията, придружаваща маркировката „СЕ“.

Регламентът предвижда освен това задължение за вносителите и дистрибуторите за транспортиране и съхраняване на строителните продукти по начин, който ще гарантира запазването на експлоатационните показатели такива, каквито ги е декларирал производителят.

Всички икономически оператори, когато считат или имат основание да считат, че строителният продукт не съответства на декларацията за експлоатационните показатели или че не отговаря на другите изисквания на Регламента, не предоставят продукта на пазара, докато не бъдат предприети подходящите коригиращи мерки и продуктът не е приведен в съответствие с всички изисквания.

Освен това, ако икономически оператор счита, че продуктът представлява риск, трябва да информира органите за надзор на пазара.

Компетентният за България орган, оправомощен да изпълнява функциите на надзор на пазара, е Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

Компетентен орган за надзор на пазара:

Държавна агенция за метрологичен и технически надзор

Главна дирекция „Надзор на пазара“

Адрес: бул. „Г. М. Димитров“ № 52 А, гр. София 1797, България

Тел: +359 2 8929 745 – главен секретар

+359 2 980 63 17 – деловодство

Факс: +359 2 986 17 07

e-mail: damtn@damtn.government.bg

URL: <http://www.damtn.government.bg>

Част 2. Стъпки за пускане на пазара

2.1. Въведение

Тази част е адресирана към производителите и икономическите оператори, които ще бъдат считани за производители. Когато един производител пуска на пазара строителен продукт, той трябва да е сигурен, че продуктът е годен за конкретна употреба. Във връзка с това той трябва да се осведоми за изискванията на държавите членки, които произтичат от разпоредбите за осигуряване на изпълнението на основните изисквания към строежите. Предвид това Регламентът за строителни продукти установи консултирани с различни икономически оператори процедури и разпореда задължението строителните продукти, обхванати от Регламента, да се придружават от декларация за експлоатационните показатели и да са маркирани със знака „СЕ“. С отменянето на Директива 89/106/ЕИО и влизането в сила на всички разпоредби на Регламента на 1 юли 2013 г. се осигури директното прилагане на тези разпоредби.

Предвидени са подходящи преходни разпоредби, които осигуряват на производителите възможността да останат конкурентоспособни. В допълнение към маркировката „СЕ“, поставена в изпълнение на задълженията, въведени с Директива 89/106/ЕИО, производителят може да състави декларация за експлоатационните показатели на своя продукт съгласно новите правила.

В рамките на това ръководство ще представим стъпките за пускане на пазара на строителен продукт чрез „хоризонтален“ подход. Това означава, че ще разгледаме принципно тези стъпки, без да се спираме на конкретиката при всеки специфичен продукт, характерна за подхода „продукт по продукт“.

За повече яснота ще предложим детайлно разглеждане на елементите, които трябва да се вземат предвид за съставяне на декларацията за експлоатационните показатели, в следните точки:

- процедура за продукт, обхванат от хармонизиран стандарт (т. 2.2 и 2.3);
- процедура за продукт, който отговаря на европейска техническа оценка (т. 2.4);
- процедура за разработване на европейски документ за оценяване (т. 2.5);
- системи за оценка и проверка на постоянството на експлоатационните показатели и участието на различни нотифицирани органи (т. 2.6 и 2.7);
- техническа документация (т. 2.8);
- съдържание на декларацията за експлоатационни показатели и маркировката „СЕ“ (т.2.9 и 2.10);
- възможни дерогации от задължението за издаване на декларация за експлоатационни показатели (т. 2.11);
- облекчени процедури за издаване на декларация за експлоатационни показатели (т. 2.12, 2.13, 2.14 и 2.15) и

- последна проверка преди пускане на продукта на пазара (т. 2.16).

За да представим по-ясно различните процедури, ще се върнем и допълним опростената схема, която представихме в края на т. 1.3. Наличието на хармонизиран стандарт е основният път за съставяне на декларация за експлоатационните показатели на продукта и за нанасяне на маркировката „СЕ“ върху него. Все пак и документите за европейско оценяване и европейска техническа оценка дават възможност за съставяне на декларация за експлоатационни показатели за иновационни продукти.

Строителен продукт

2.2. Има ли публикуван хармонизиран стандарт за моя продукт?

Ако отговорът на този въпрос е „да“, изискванията на Регламента са ясни: производителят трябва да издаде декларация за експлоатационните показатели за своя продукт, преди да го пусне на пазара.

От 1 юли 2013 г. производителят е длъжен да определя експлоатационните показатели на своя продукт съгласно методите, определени в хармонизираните стандарти. В тези стандарти са описани методите и критериите за оценяването им в съответствие с определената система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели.

Пълният списък на хармонизирани стандарти се публикува периодично от ЕК в „Официален вестник“ на Европейския съюз. Този списък може да бъде намерен на следния електронен адрес: <http://eur-lex.europa.eu/bg/index.htm> . Като пример виждате част от публикувания на 10 октомври 2014 г. списък на хармонизираните стандарти.

10.10.2014 EN Official Journal of the European Union C 359/1

IV
(Notices)

NOTICES FROM EUROPEAN UNION INSTITUTIONS, BODIES, OFFICES AND AGENCIES

EUROPEAN COMMISSION

Commission communication in the framework of the implementation of Regulation (EU) No 305/2011 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 laying down harmonised conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC

(Publication of titles and references of harmonised standards under Union harmonisation legislation)

(Text with EEA relevance)

(2014/C 359/01)

The provisions of Regulation (EU) No 305/2011 prevail over any conflicting provisions in the harmonised standards.

ES0 (1)	Reference and title of the harmonised standard (and reference document)	Reference of superseded standard	Date of applicability of the standard as a harmonised standard	Date of the end of the existence period
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
CEN	EN 295-1 0:2005 Vitrified clay pipes and fittings and pipe joints for drains and sewers — Part 10: Performance requirements		1.1.2006	1.1.2007
CEN	EN 1:1998		1.1.2003	1.1.2009

Както виждате (оранжевата стрелка), за всеки хармонизиран стандарт са посочени две дати: начало и край на преходния период, респективно „датата на влизане в сила на хармонизирания стандарт“ и „датата на края на преходния период“.

От 1 юли 2013 г. Регламентът за строителните продукти въвежда следното правило: от началната дата на преходния период можем да използваме хармонизирания стандарт за оценяване на продукта и издаване на ДЕП. От крайната датата на преходния период хармонизираният стандарт е единственото средство за оценяване на експлоатационните показатели на строителния продукт, обхванат от него, и единственото средство за съставяне на декларация за експлоатационни показатели на строителния продукт. От тази дата всички други стандарти, които имат същото приложно поле, се считат за отменени. Периодът между тези две дати позволява на производителите да оценят своя продукт съгласно новите методи и да предоставят на пазара складираните количества, оценени по други стандарти.

Нека вземем за пример стандарта EN 295-10: 2005 „Стъклокерамични тръби, фасонни части и връзки за канализационни системи. Част 10: Изисквания към характеристиките“. Според разпоредбите на действащата тогава Директива 89/106/ЕИО правилата за поставяне на маркровката „СЕ“ върху тези продукти са следните: от 01.01.2006 г. е възможно върху обхванатите от този стандарт продукти да се нанесе маркировка „СЕ“, а от 01.01.2007 г. поставянето на маркировката „СЕ“ е задължително.

Ако след 1 юли 2013 г. нова версия на стандарта бъде публикувана в „Официален вестник“ на Европейския съюз, например EN 295-10: 2015, от началната публикувана дата на преходния период можем да оценяваме експлоатационните показатели на продукта и по двете версии на стандарта. От крайната дата на преходния период обаче сме задължени да оценяваме експлоатационните показатели на продукта само по новата версия на стандарта, а старата EN 295-10: 2005 да считаме за отменена. Версията EN 295-10: 2015 остава единствен начин за оценяване на продукта, за издаване на декларация за експлоатационни показатели и за нанасяне на маркировката „СЕ“.

2.3. Как мога да проверя дали моят продукт попада в обхвата на публикувания стандарт?

В България съдържанието на всеки един стандарт можете да консултирате в Българския институт за стандартизация.

Български институт за стандартизация

адрес: България, гр. София 1797,

ж.к. „Изгрев“ ул. „Лъчезар Станчев“ № 13,

тел.: +359 2 8174 504

<http://www.bds-bg.org>

Ако вашият продукт е обхванат от хармонизиран стандарт, трябва да отворите приложение ZA на стандарта и да проверите коя система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели трябва да приложите за предвидената от Вас употреба на продукта.

Приложението ZA на хармонизираните стандарти е задължително.

Като пример сме подбрали хармонизирания стандарт EN 1469 „Продукти от естествени каменни материали. Плочи за облицовка. Изисквания.“ Съгласно Приложение ZA продуктите, обхванати от стандарта, са плочи за стенни облицовки. Предвидената употреба на продуктите е за вътрешна и външна облицовка на стени и тавани. В Приложение ZA има две таблици. Първата определя списъка от съществени характеристики, които трябва да бъдат оценени за вътрешна облицовка на стени и тавани, а втората - за външна облицовка на стени и тавани. Без да сме изчерпателни, списъците съдържат: реакция на огън, отделяне на вредни вещества (когато се изисква), паропропускливост (когато се изисква), якост на огъване (само при употреба на тавани). В зависимост от предвидената употреба са определени системи за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели 3 и 4.

2.4. Дали да направя ЕТО на своя продукт?

При отсъствие на хармонизиран стандарт член 4 от Регламента за строителните продукти предвижда, че след 1 юли 2013 г. специфичен продукт, за който е издадена европейска техническа оценка (ЕТО), също трябва да се придружава от декларация за експлоатационните показатели и да е обозначен с маркировката „СЕ“.

Европейска техническа оценка (ЕТО)

ЕТО представлява документирана оценка на експлоатационните показатели на съществените характеристики на строителен продукт в съответствие с европейски документ за оценяване. Всяка ЕТО е обвързана с конкретен продукт на конкретен производител. С делегиран регламент Европейската комисия определи формата на ЕТО.

Производителят може да поиска да му бъде издадена ЕТО в следните случаи:

- ако продуктът не е обхванат (или не е изцяло обхванат) от хармонизиран стандарт. ЕТО се издава, когато продуктът не попада в обхвата на хармонизиран стандарт, или за съществена характеристика, която производителят иска да включи в декларацията за експлоатационните показатели, не е предвиден подходящ метод за оценяване в хармонизирания стандарт. Например, въпреки че има цяла поредица от хармонизирани стандарти за топлоизолационни продукти, производител на топлоизолационен продукт, разработен на основата на коноп или целулоза, може, ако има желание, да започне процедура за получаване на ЕТО.
- Европейски документ за оценяване (ЕДО) за такъв тип продукти вече е разработен и одобрен от организацията на органите за техническо оценяване (ЕОТА). В случай че за продукта няма публикуван хармонизиран стандарт (или частично не е обхванат от хармонизирания стандарт) и не е разработен европейски документ за оценяване, производителят, ако желае, може да се обърне към ЕОТА за разработване на ЕДО, на базата на който ще му бъде издадена ЕТО.

Производителят трябва да се обърне към някой от органите за техническо оценяване (ОТО) за издаване на ЕТО на неговия специфичен продукт. България не е нотифицирала български орган за техническо оценяване. В случай че производител би искал да получи ЕТО, той може да се обърне към всеки един от членовете на ЕОТА.

ЕОТА

Avenue des Arts 40 Kunstlaan

B – 1040 Brussels

info@eota.eu

Tel: +32 (0)2 502.69.00

Fax: +32 (0)2 502.38.14

Напомняме, че по време на прилагането на Директива 89/106/ЕИО бяха издадени редица европейски технически одобрения. Те представляват положителна техническа оценка на годността на един продукт за конкретна употреба. Издадените технически одобрения остават валидни до определения в тях срок.

2.5. Как се изработва европейски документ за оценяване?

Европейският документ за оценяване е хармонизирана техническа спецификация, изработена от ЕОТА по желание на производител и с неговото съдействие.

Европейски документ за оценяване (ЕДО)

Един европейски документ за оценяване съдържа най-малко общо описание на строителния продукт, списъка от съществени характеристики в зависимост от предвидената от производителя употреба, както и методи и критерии за оценяване на експлоатационните показатели на съответните съществени характеристики. ЕДО включва принципите за производствен контрол в зависимост от спецификата на производството на строителния продукт. В случаите, в които експлоатационните показатели на продукта или някои от тях могат да бъдат определени чрез методи, които вече са установени в хармонизирани стандарти или ръководства за европейско техническо одобрение (ETAG), разработени по време на действието на Директива 89/106/ЕИО, именно тези методи се включват в европейския документ за оценяване.

Ние няма да навлизаме в детайлите на процедурата за одобряване на европейски документ за оценяване. Тя е описана подробно в Приложение II на Регламента за строителни продукти. Ще се концентрираме върху три ключови за производителя фази.

1. Производителят подава заявление до някой от органите за техническо оценяване (ОТО) за издаване на европейска техническа оценка. Сключва се договор за опазване на търговската тайна и конфиденциалност между производителя и ОТО. Производителят не заплаща разходите по разработването и одобряването на ЕДО.
2. ЕДО следва да бъде разработен и одобрен в период от 9 месеца.
3. ЕОТА публикува съдържанието на ЕДО на своята електронна страница, веднага след като продуктът получи правото на маркировка „СЕ“.

Обръщаме внимание, че създадената процедура се съобразява с редица условия, като:

- прозрачност по отношение заинтересувания производител;
- определя задължителни срокове с оглед избягването на необосновани закъснения;
- обръща специално внимание на опазването на търговската тайна и конфиденциалността;
- осигурява подходящо участие на Европейската комисия;
- създава условия за ефикасност, съобразена с разходите на производителя;
- ...

2.6. Как да оценя експлоатационните показатели на своя продукт?

Какъвто и да е редът, по който ще издадете декларация за експлоатационните показатели за Вашия продукт (независимо дали за продукта има публикуван хармонизиран стандарт или е издадена ЕТО), Регламентът за строителните продукти предвижда пет системи за оценяване и проверка на експлоатационните показатели на съществените характеристики: 1+, 1, 2+, 3 и 4. Тези системи са описани в Приложение V на регламента и по-късно заменени с Делегиран регламент (ЕС) № 568/2014⁷ на ЕК. Делегираният регламент не променя по същество предвидените системи. Той разписва по-пълно задачите на различните участници в процеса на оценяване.

Европейската комисия определя системата за оценяване на експлоатационните показатели на продуктите в зависимост от влиянието, което продуктът оказва върху безопасността на строежа. За продуктите и техните съществени характеристики, които имат съществена роля за осигуряване на безопасността, се определя система 1+.

Всяка система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели можем да илюстрираме с продукт, за който е определена:

Система 1+: Цимент за зидария. (БДС EN 413-1:2011) Част 1: Състав, изисквания и критерии за съответствие. Системата се прилага за предвидената употреба за производство на разтвори за зидария от тухли и блокове.

Система 1: Топлоизолационни продукти за сгради. (БДС EN 13162:2012) Продукти от минерална вата (MW), произведени в заводски условия. Изисквания. Системата е определена за случаите, в които се предвижда употреба, обект на регулация по отношение реакцията на огън на продукта, и в производствения процес на продукта има точно определен момент, в който се използва добавка или пък се ограничава количеството на органични вещества, с което се цели да се подобри характеристиката „реакция на огън“ на топлоизолационния продукт.

Система 2+: Огъваеми хидроизолационни мушамы. Битумни влагонепроницаеми мушамы, включително битумни мушамы за подземни части на сгради. Определения и характеристики (БДС EN 13969:2005/A1:2007) с предвидена употреба за ограничаване проникването на влага и пари.

Система 3: Врати и прозорци. (БДС EN 14351-1:2006+A1:2010) Стандарт за продукт, технически характеристики. Част 1: Прозорци и външни врати без характеристики за устойчивост на огън и/или пропускане на дим.

Система 4: Декоративни стенни облицовки. Продукти под формата на рола и листове (БДС EN 15102:2007+A1:2011)

⁷ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 568/2014 НА КОМИСИЯТА от 18 февруари 2014 година за изменение на приложение V към Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценката и проверката на постоянството на експлоатационните показатели на строителните продукти

Системите за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели определят и участието на трета независима страна (нотифициран орган) в процеса на оценяване. Единствено система 4 не предвижда участието на нотифициран орган. Система 3 изисква изпитванията да се проведат в нотифицирана лаборатория, а системи 1+, 1 и 2+ изискват контрол от нотифициран орган върху производствения контрол в завода.

Всяка от системите определя и различни задачи за производителя и нотифицирания орган в процеса на оценяване.

Схематично системите могат да се представят по следния начин:

Системи					
	1+	1	2+	3	4
Задачи на производителя					
определяне типа на продукта на базата на изпитване (включително вземането на проби) или изчисляване			X		
производствен контрол	X	X	X	X	X
допълнително изпитване на образци по предписан план	X	X	X		
декларация за експлоатационните показатели	X	X	X	X	X
Задачи на нотифицирания орган					
определяне типа на продукта на базата на изпитване (включително вземането на проби за системи 1 и 1+) или изчисляване	X	X		X	
първоначална инспекция и оценка на производствения контрол в предприятието	X	X	X		
постоянно наблюдение и оценка на производствения контрол в предприятието	X	X	X		
допълнително изпитване на образци, взети от предприятието преди предоставянето им на пазара	X				

Както сами можете да видите от таблицата, задължението за определяне типа на продукта (определяне на неговите експлоатационни показатели) е за производителя за системи 2+ и 4. Производителят трябва задължително да се обърне към нотифицирана лаборатория за определяне на типа на продукта, когато за него и предвидената му употреба е определена система 3. Определянето на типа на продукта е отговорност на нотифицирания орган и по системи 1+ и 1.

Тип на продукта:

съвкупността от нива и класове, представителни за експлоатационните показатели на съществените характеристики на строителен продукт, произведен от определена комбинация от входящи материали или други елементи по време на характерен производствен процес. Той се определя въз основа на изпитвания на типа, изчисления, отчетени стойности или описания на продукта.

С това е свързана и отговорността на производителя за съответствието на неговия продукт с декларираните експлоатационни показатели. При липса на основания за противното държавите членки приемат декларацията за експлоатационни показатели на производителя за точна и достоверна.

2.7. Как да избира нотифициран орган за оценяване на моя продукт?

В зависимост от функциите, които нотифицираните органи изпълняват в процеса на оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели, разграничаваме три вида нотифицирани органи:

- 1) органи за сертификация на продукта участват в изпълнението на системи 1 и 1+ за оценка и проверка на постоянството на експлоатационните показатели на строителните продукти. Те издават сертификат за постоянство на експлоатационните показатели.
- 2) органи за сертификация на производствения контрол в предприятието участват в изпълнението на система 2+ за оценка и проверка на постоянството на експлоатационните показатели на строителните продукти. Те издават сертификат за съответствие на производствения контрол.
- 3) в изпълнение на система 3 за оценка и проверка на постоянството на експлоатационните показатели на строителните продукти участва лаборатория. Лаборатория може да участва по покана на органа за сертификация и при изпълнение на системи 1 и 1+. Тя измерва, оценява, изпитва или определя по определения в хармонизирания стандарт метод експлоатационните показатели на съществените характеристики на строителните продукти.

Списък на нотифицираните органи

Можете да го намерите на интернет страницата на Европейската комисия на следния адрес: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>

В България нотифициращ орган, който оценява компетентността на нотифицираните органи, е министърът на регионалното развитие и благоустройството.

Оценката за компетентност на органите се извършва по критериите, определени в Регламента за строителните продукти, въз основа на серията от стандарти EN 17000. Процедурата за оценяване на нотифицираните органи е публикувана на електронната страница на ЕК и на Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Тя предвижда първоначална оценка на кандидатите и ежегоден контрол на нотифицираните органи.

Акредитацията не е задължителна за нотифицирането на орган за оценяване на строителни продукти, но се поощрява с облекчена процедура за нотификация.

След нотификация на орган, при липса на възражения от държавите членки и Комисията, ЕК определя номер на органа, а министърът на регионалното развитие и благоустройството му издава разрешение. Списъкът на нотифицираните от България органи можете да намерите на електронната страница на МРРБ.

Нотифициращ орган:

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Дирекция „Технически правила и норми“

Отдел „Строителни продукти“

гр. София, ул. „Св. св. Кирил и Методи“ 17-19

тел.: 02 9405 238

www.mrrb.government.bg

Национален акредитиращ орган

Българска служба за акредитация

гр. София, ул. „Д-р Г.М. Димитров № 52А“

тел. 02 873 53 02

www.nab-bas.bg

2.8. Защо да съставям техническа документация на продукта?

Производителят издава декларацията за експлоатационните показатели на продукта въз основа на техническа документация, която съдържа всички елементи и доказателства от приложената система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели.

Техническата документация трябва да се съхранява по време на период от десет години, считан от пускането на продукта на пазара. Тя се актуализира в случай на промени (на продукта или хармонизирания стандарт). При поискване тя трябва да се представи на компетентните органи.

2.9. Какво е съдържанието на декларацията за експлоатационните показатели?

Образец на декларацията за експлоатационните показатели беше даден в Приложение III на Регламента за строителни продукти и в последствие заменен от приложението на ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 574/2014⁸.

Тя съдържа определения от производителя тип на продукта, приложената система за оценка и проверка на постоянството на експлоатационните показатели (1+, 1, 2+, 3 или 4), използвания за оценката хармонизиран стандарт (както и годината на неговото публикуване) или номера на европейската техническа оценка, издадена за оценяване съществените характеристики на продукта. В случай на приложена опростена процедура в декларацията се вписва номерът на изискваната специфична техническа документация.

В декларацията за експлоатационните показатели се вписва предвидената употреба на продукта и пълният списък от съществени характеристики, определени за тази употреба в хармонизирания стандарт. Производителят трябва да декларира експлоатационния показател на поне една съществена характеристика за декларираната употреба. Когато производителят декларира експлоатационните показатели на своя продукт, трябва да вземе предвид и онези съществени характеристики, които се изискват за предвидената употреба на продукта в държавата членка, на чийто пазар ще го предоставя.

---

⁸ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 574/2014 НА КОМИСИЯТА от 21 февруари 2014 година за изменение на приложение III към Регламент (ЕС) № 305/2011 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образеца, който да се използва за съставяне на декларация за експлоатационни показатели на строителните продукти

Срещу съществените характеристики, които производителят не е определил и чиито експлоатационни показатели няма да декларира, той вписва “NPD”.

NPD за експлоатационен показател, който не е определен

Когато производителят не желае да декларира експлоатационния показател на някоя съществена характеристика, той може да впише NPD, когато са налице едновременно следните две условия: първо – трябва вече да е декларирал експлоатационните показатели на поне една от определените съществени характеристики за предвидената употреба на продукта, и второ – когато за характеристиката не е определено изискване за деклариране от ЕК или държавата членка, на чийто пазар ще се предоставя продуктът.

За да отговори на изискванията на нормативните актове за опазване на здравето и безопасността и да представи информация, лесно разбираема за всеки един от възможните ползватели на продукта, декларацията за експлоатационните показатели трябва да е придружена от лист за безопасност с информация за съдържанието на вредни вещества, когато такава се изисква за продукта от чл. 31 и 33 на Регламента REACH⁹ от 2006 г. Регламентът можете да намерите на интернет страницата Eur-lex на следния адрес: <http://eur-lex.europa.eu/bg/index.htm>.

2.10. Допълнителна информация за маркировката „СЕ“

За илюстрация на информацията сме приготвили един пример на маркировка „СЕ“ за геотекстил.

Маркировката „СЕ“ се поставя, преди строителният продукт да бъде пуснат на пазара по такъв начин, че тя да е видима, четлива и незаличима. Поставя се върху самия продукт или като етикет, прикрепен към него. Когато продуктът не позволява поставяне на маркировката „СЕ“ върху него, тя се поставя върху опаковката му или върху придружаващата го документация. Тя може да се придружава от пиктограма или от друга маркировка, която да сигнализира възможен риск или специфична употреба.

Маркировката „СЕ“ се придружава от следната информация:

- номера на нотифицирания орган, взел участие в оценяването и проверката на постоянството на експлоатационните показатели – 5678. Напомняме, че за система 4 не се изисква участие на трета независима страна и в този случай номер не се поставя;

⁹Регламент (ЕО) No 1907/2006 на Европейския Парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химични вещества.

- последните две цифри на годината, в която е поставена за първи път – в нашия пример това са цифрите 13 на 2013 г.
- името и адреса на производителя – те се изписват дори когато производителят не е уседнал на територията на Европейския съюз;
- номера на издадената за типа продукт декларация за експлоатационните показатели – 001 CPR 2013-07-14;
- номера на хармонизираната техническа спецификация – БДС EN 13249:2002. В случай че за продукта е издадена ЕТО, тук ще бъде изписан номерът на ЕДО.
- идентификационен код на типа продукт – „Геотекстил геомат 300 нетъкан иглонабит от полиестърни щапелни влакна“;
- предвидената употреба на продукта – за приложение в строителство на пътища и други транспортни площи;
- декларираните експлоатационни показатели, изразени чрез ниво (стойност), клас или описание;
- в долния край е поставен адресът на електронната страница, на която е публикувана издадената за продукта декларация за експлоатационните показатели.

 <small>5678</small>
ГеоКо ЕООД, ПК 21, София, България 13 001CPR 2013-07-14
БДС EN 13249:2002 Геотекстил тип ГЕОМАТ 300 нетъкан иглонабит от полиестърни щапелни влакна за приложение в строителство на пътища и други транспортни площи с функции филтриране (F) и разделяне (S)
Здравина на опън (БДС EN 10319): MD 12 kN/m (-1 kN/m) CMD 24 kN/m (-0.8 kN/m)
Относително удължение (БДС EN 10319): MD 80 % (+-10 %) CMD 80 % (+-10 %)
Устойчивост на статично пробиване (БДС EN ISO 12236): 1.8 kN (-0.1 kN)
Устойчивост на динамично пробиване (БДС EN 918): 8 mm (+1 kN/m)
Характеристичен размер на отворите (БДС EN ISO 12956): 100 µm (± 20 µm)
Водопропусливост (перпендикулярно на равнината на геотекстила) (БДС EN ISO 11058): 100.10 ⁻² m/s (- 15.10 ⁻² m/s)
Дълготрайност: - Да се покрива в деня на полагане - Предвидена е дълготрайност за най-малко 25 години в естествени почви с 4 < pH < 9 и температура на почвата < 25- С
www.geoco-Ltd.bg/DoP-geomat300

2.11. Какви са възможните дерогации от задължението да се издава ДЕП и маркировка „СЕ“?

Дори когато един строителен продукт е обхванат от хармонизиран стандарт, когато не са налични разпоредби за деклариране на експлоатационните му показатели на ЕК и на държавите членки, на територията на които продуктът се употребява, производителят може да се възползва от въведената с чл. 5 на Регламента за строителни продукти дерогация от задължението му да съставя декларация в три възможни случая.

1. строителният продукт е произведен индивидуално или по поръчка на клиент не чрез серийно производство, а по специфична заявка. Освен това този продукт ще се влага на един-единствен точно определен строеж от самия производител, който отговаря за безопасното влагане на продукта в строежа, в съответствие с приложимите национални правила;
2. строителният продукт е произведен на самия строителен обект, за да бъде вложен в съответния строеж под отговорността на онези, които отговарят за безопасното изпълнение на строежа, съгласно приложимите национални правила; или
3. строителният продукт е произведен по традиционен начин или за целите на опазването на културното наследство чрез непромишлен процес за подходящо обновяване на строежи, защитени поради специалната им архитектурна или историческа стойност, при спазване на приложимите национални правила.

Дерогацията дава възможност на производителя да не съставя декларация за експлоатационните показатели на своя продукт и да не полага маркировка „СЕ“.

2.12. Кой са облекчените процедури за оценяване на строителни продукти?

Облекчените процедури са въведени с Регламента за строителни продукти с оглед да се облекчат производителите от задължението да провеждат изпитвания и въпреки това да могат да съставят декларация за експлоатационните показатели и да поставят маркировка „СЕ“. При използване на облекчените процедури производителят, спазвайки определените в тях условия, може да замени изпитванията или изчисленията на експлоатационните показатели на своя продукт. В тези случаи той трябва да състави „подходяща техническа документация“ или „специфична техническа документация“.

Облекчените процедури позволяват:

- да се избегне ненужно провеждане на изпитвания (чл. 36, а);
- да се намали броят на изпитванията, като са споделят резултати от вече извършени изпитвания (чл. 36, б) и в);
- да се облекчат микропредприятията (чл. 37);
- да се облекчат производителите на индивидуално произведени продукти (чл. 38);

Прилагането на дерогациите и облекчените процедури изисква много внимателно запознаване с посочените по-горе членове на Регламента.

2.13. Как мога да избягна изпитвания на типа?

Производителят може да замени изпитването или изчисляването на типа, като състави подходяща техническа документация в следните случаи:

1. **Без изпитване:** в съответствие с условията, определени в съответната хармонизирана техническа спецификация или решение на Комисията, за една или няколко съществени характеристики на строителния продукт, се счита, че продуктът постига определено ниво или клас на експлоатационни показатели без изпитване или изчисляване;

Решение 96/603/ЕО определя в член 1, първи параграф, че:

„Материалите и продуктите, произведени от тях, които са изброени в приложението към настоящото решение, поради ниската им възпламеняемост и при условията, също изложени в приложението, се класират в класове А1 и клас А1FL, както е предвидено в таблици 1 и 2 в приложението към Решение 2000/147/ЕО.“

2. **Споделяне на резултати от изпитване на типа:** Когато един продукт съответства на типа на друг строителен продукт, произведен от друг производител и вече изпитан съгласно съответния хармонизиран стандарт, на производителя е позволено да декларира експлоатационни показатели, съответстващи на всички или на част от резултатите от изпитването на другия продукт. Този принцип се прилага само за идентични продукти, произведени по идентичен начин – от едни и същи входящи материали и сходни производствени системи. Производителят може да използва резултатите от изпитване, получени от друг производител, само след като е получил писмено разрешение за това от производителя, собственик на протоколите от изпитване. Тази процедура се нарича „споделяне на резултати от изпитване“.

Приложим у нас пример за споделяне на резултати от изпитване е определянето на експлоатационните показатели на пътните предпазни огради (мантинели), за които е издаден хармонизираният стандарт EN 1317-5:2007+A2:2012 „Ограничителни системи за пътища. Част 5: Изисквания към продуктите и оценка на съответствието на ограничителни системи за пътни превозни средства.“

3. **Каскадно предаване на протоколи от изпитване:** Производителят на система от компоненти, които сглобява като следва точните инструкции на доставчика на системата, който вече я е изпитал по отношение на една или няколко от съществените ѝ характеристики, може да декларира експлоатационни показатели, съответстващи на всички или на част от резултатите от изпитване на доставената му система. Системата предполага, че сглобяването на едни и същи компоненти по точна инструкция на вече сглобена и изпитана система няма да доведе до експлоатационни показатели, различни от установените и не е необходимо повторение на изпитванията.

Схемата се прилага от производителите на прозорци. Обикновено производителят на профили за прозорци сглобява различни системи, които подлага на изпитване в съответствие с хармонизирания стандарт, след което продава системите на по-малките производители на прозорци, заедно с правото да използват резултатите от изпитванията, които той е извършил.

Тези три облекчени процедури са определени с чл. 36 на Регламент (ЕС) 305/2011, с който трябва да се запознаете много добре, в случай че искате да съставите подходяща техническа документация. В случаите, в които за строителния продукт е определена система за оценяване 1 или 1+, нотифициран орган за сертификация на продукт трябва да провери съставената документация.

2.14. Аз съм микропредприятие – мога ли да се възползвам от опростена процедура?

Съгласно чл. 37 от Регламента за строителни продукти, в случай че сте микропредприятие и за Вашия продукт е определена система за оценяване 3 или 4, можете да използвате методи за оценяване на експлоатационните показатели, различни от съдържащите се в приложимия хармонизиран стандарт, можете също така да замените определената Ви система 3 със система 4. За целта трябва да съставите специфична техническа документация, с която да докажете че сте микропредприятие, както и че сте използвали методи за изпитване, еквивалентни на определените в хармонизирания стандарт.

Напомняме, че „микропредприятие“ не може да има повече от 10 души персонал, нито годишен оборот, превишаващ 2 милиона евро.

Специфична техническа документация

Документация, която демонстрира използваните методи за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели, с които са заменени методите, определени в хармонизирания стандарт, и еквивалентност на резултатите при замяна на методите.

2.15. За специфична индивидуална поръчка мога ли да се възползвам от облекчена процедура?

Съгласно чл. 38 на Регламента продуктите, произведени индивидуално по поръчка на клиент, могат да се възползват от облекчена процедура. Те трябва да са предназначени за един-единствен строеж и да са произведени по начин, различен от серийно произведените продукти.

Въпреки че за този продукт съществува хармонизиран стандарт, производителят може да замени оценяването на експлоатационните показатели, предвидено по системата от Приложение V, със специфична техническа документация, която доказва съответствието на продукта с приложимите изисквания, както и еквивалентност на използваните процедури с определените в хармонизирания стандарт.

В случай че продуктът оказва сериозно влияние върху безопасността на строежа (за него е определена система 1 или 1+), нотифициран орган за сертификация на продукти ще трябва да провери специфичната техническа документация.

2.16. Последна проверка преди пускане на пазара

- От 1 юли 2013 г. проверявайте най-напред дали Вашият продукт трябва да е придружен от декларация за експлоатационните показатели и маркировка „CE“, за да бъде пуснат на пазара. Това означава, че трябва да проверите дали продуктът Ви е обхванат от публикуван в ОВЕС хармонизиран стандарт.
- Създайте техническа документация.
- Сключете договор с нотифициран орган в зависимост от определената система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели.
- Когато сте изпълнили всичко, което системата за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели изисква, и когато сте направили всичко необходимо, за да осигурите постоянството на експлоатационните показатели на всички продукти, които ще произвеждате, можете да съставите декларация за експлоатационните показатели и да поставите маркировка „CE“ върху Вашия продукт.
- Съхранявайте съставената техническа документация (в т.ч. подходящата или специфичната, ако са приложими) за период 10 години след пускане на продукта на пазара.
- Прибавете към документацията, която придружава продукта на пазара, указания за употреба и, ако се изисква, лист за безопасност, за да гарантирате правилното и безопасното му използване.

Част 3 Предписание и избор на строителен продукт

3.1. Въведение

Тази трета част на ръководството е предназначена за ползвателите на строителни продукти – архитекти, инженери, строители, които описват и подбират най-подходящия за употребата продукт. В тази част на ръководството те ще намерят отговори на въпросите каква е връзката на Регламента за строителни продукти с тяхната пряка работа като проектанти и строители.

Един строеж, независимо дали е сграда или инженерно съоръжение, преди всичко трябва да отговаря на националните разпоредби и изисквания, които се отнасят за него. Строежът трябва със своята конструкция, изграждане, поддръжка да осигурява предвиденото му предназначение. Но всеки строеж се състои от множество строителни продукти, които със своите характеристики допринасят за постигане на крайната цел – строеж, осигуряващ комфортни условия за ползването му по предназначение и безопасност на хората, на тяхното имущество и на животните, както и опазване на околната среда през целия му жизнен цикъл за един икономически обоснован период на експлоатация.

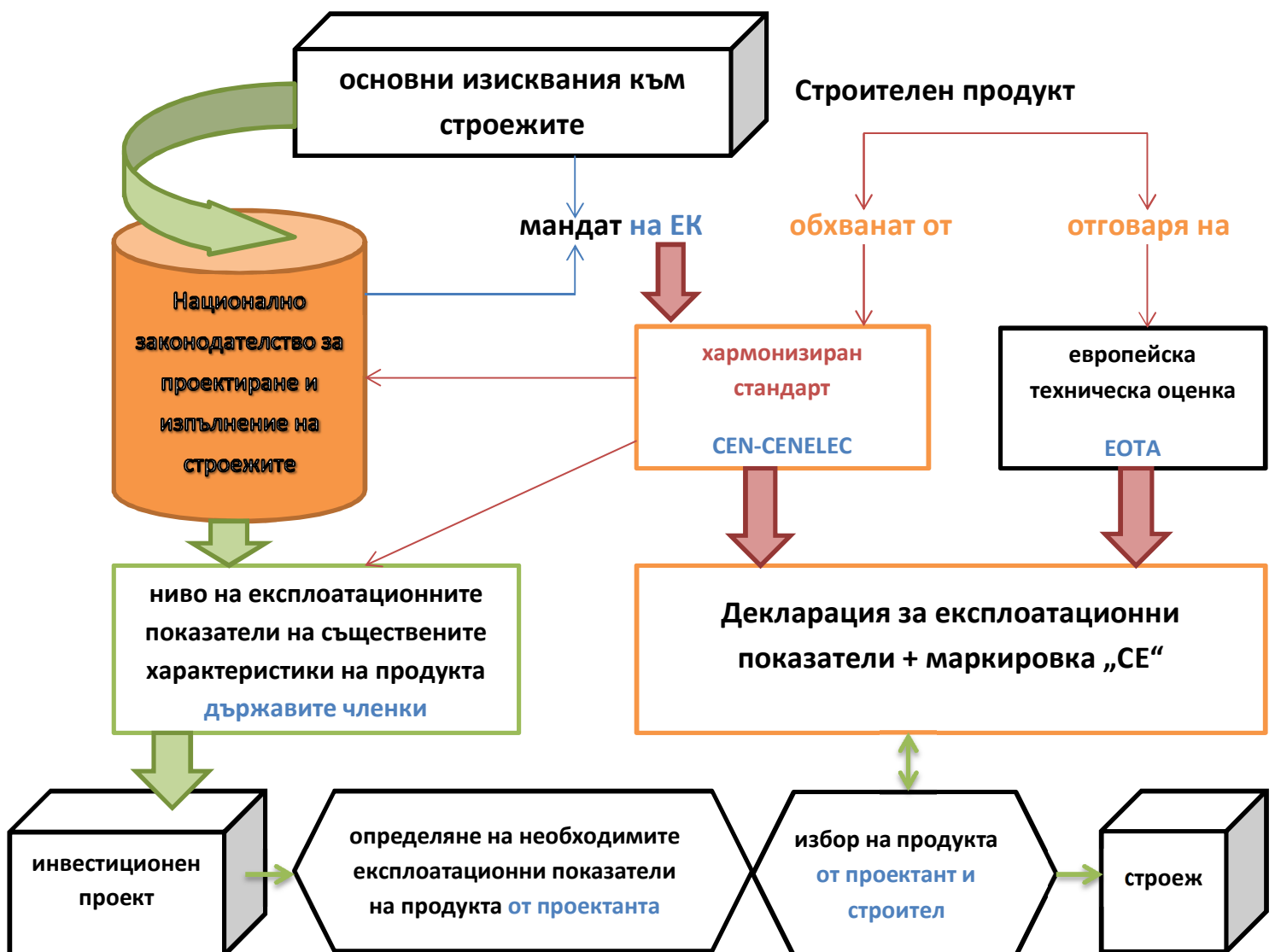
Изборът на строителни продукти винаги е отговорност на по-горе цитираните ползватели и представлява истинско предизвикателство. За да направиш най-правилния избор, трябва да се съобразиш със специфичното предназначение на строежа, с различни критерии, в т.ч. използваната за изграждането техника, иновации, дълготрайност, икономически аспекти...също както и с възможността експлоатационните показатели на строителните продукти да осигурят изпълнението на всички поставени цели и изисквания към строежа.

В това ръководство не можем да разгледаме всички неизброими правила за изграждане и проектиране. Ние ще говорим най-общо за основните изисквания към строежите, а именно устойчивост, безопасност, дълготрайност,...

Държавите членки развиват своите разпоредби за проектиране и изграждане на строежите именно върху тези основни изисквания. Тези разпоредби биха могли да имат пряко въздействие върху нивото на изискваните експлоатационни показатели на съществените характеристики на продуктите и по този начин да окажат директно влияние върху избора на продуктите.

Съществената информация за избора на строителни продукти е информацията за експлоатационните показатели на продуктите, които са от значение за тяхната употреба. Тя осигурява връзката между основните изисквания към строежите и съществените характеристики на строителните продукти.

Производителите на строителни продукти и всички икономически оператори (според задълженията им) трябва да осигурят надеждна информация за експлоатационните показатели на съществените характеристики на продукта. Източници на тази информация трябва да са декларацията за експлоатационни показатели и маркировката „СЕ“. Експлоатационните показатели на продуктите се определят въз основа на изпитвания или изчисления. Методите за изпитване или изчисляване са включени в хармонизираните стандарти и европейските документи за оценяване. Съгласно Регламент (ЕС) № 305/2011 използването на хармонизираните стандарти е задължително за съставяне на декларация за експлоатационните показатели на строителен продукт.

Във връзка с това, че строителните продукти са междинен продукт, предназначен за влагане в строеж по траен начин, проектантите задължително трябва да определят експлоатационните показатели на продуктите, с които са извършили изчисленията, или считат, че са необходими за осигуряване на основните изисквания към строежите. За да бъде направен грамотен и отговорен избор на строителни продукти, и проектантите и

строители следва да използват информацията, включена в декларациите за експлоатационни показатели и маркировката „СЕ“ на продуктите.

3.2. Кои са седемте основни изисквания към строежите?

Седемте основни изисквания към строежите са определени в Приложение I на Регламента за строителни продукти. Основните изисквания се отнасят за строежите, а не за строителните продукти! Взети са предвид изисквания за стабилност и завършеност на строежите, други качествени аспекти, които оказват въздействие на околната среда и здравето на обитателите, намалено използване на енергия и дълготрайност на строежите.

Исторически погледнато, можем да кажем, че тези основни изисквания са определени на базата на обобщаване и синтезиране на съществуващите национални разпоредби.

Основни изисквания към строежите

1. **Механично съпротивление и устойчивост** : да се избегне рискът от срутване на строежа или част от него, недопустими стойности на деформация, които могат да доведат до повреда на други части от строежа, ...
2. **Безопасност в случай на пожар** : да се ограничи разпространението на пожара и дима вътре в строежа, да се ограничи разпространението му към съседните строежи, да се осигури време за евакуация на обитателите,...
3. **Хигиена, здраве и околна среда** : да се избегне отделянето на токсични газове, емисии на опасни излъчвания, неправилно отвеждане на отпадъчни води или депониране на отпадъци,...
4. **Достъпност и безопасност при експлоатация** : да се избегнат рисковете от подхлъзване, сблъсък, изгаряния, ... и да се осигури достъпност за хора с увреждания,...
5. **Защито от шум** : шумът, достигащ до обитателите от вътрешни и външни дейности, трябва да е в такива стойности, които да осигуряват тяхната почивка и спокойна работа,...
6. **Икономия на енергия и топлосъхранение** : да се ограничи консумацията на енергия при изграждане и разрушаване на строежа, както и по време на неговата експлоатация, без това да намали комфорта на обитаване,...
7. **Устойчиво използване на природните ресурси** : да се осигури дълготрайност на строежите, както и повторното им използване и рециклиране, ...

3.3. Кой разработва правила за строителство на базата на основните изисквания към строежите?

Държавите членки сами разработват правилата за строителство и сами определят степента на осигуряване на основните изисквания към строежите. Съгласно принципа за субсидиарност строежите остават отговорност на държавите членки.

Правилата за строителство са обект на национално законодателство. В някои от държавите членки тези правила се развиват на регионален или федерален принцип (Белгия, Австрия, Германия..).

Европейската комисия също така влияе върху добрите практики за проектиране и строителство, както и върху определени строителни продукти, чрез специфични директиви.

Примери за национални нормативни актове, които въвеждат изисквания, разработени на базата на основните изисквания към строежите

- Закон за устройството на територията;
- Еврокодовете и техните национални приложения;
- Наредба № РД-02-20-19 от 2011 г. за проектиране на строителните конструкции на строежите чрез прилагане на европейската система за проектиране на строителни конструкции;
- Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влягане на строителни продукти в строежите на Република България;
- Наредба № Из-1971 от 2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар;
- Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност на сгради;
- Наредба за безопасната експлоатация и техническия надзор на асансьори (приета с ПМС № 75 от 2003 г.);
- Наредба № 81213-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите.

Очевидно не е възможно да цитираме в пълнота всички нормативни актове, правилници за изпълнение и добри практики на национално, местно и европейско ниво, които обвързват строежите и строителните продукти.

Отговорността за тяхното познаване и правилно прилагане е на проектантите, консултантите, строителния надзор и контролните органи в строителството.

3.4. Каква е ролята на хармонизираните стандарти?

Целта на стандартизацията е да определи единни методи за изпитване. В този смисъл хармонизираните стандарти осигуряват връзката между основните изисквания към строежите и определянето на експлоатационните показатели на съществените характеристики на строителните продукти в зависимост от тяхната предвидена употреба.

Европейската комисия съставя мандати за групи продукти към органите, отговорни за изработване на хармонизирани стандарти (CEN или CENELEC). Тези стандарти целят хармонизирането на онези характеристики на строителните продукти, които оказват влияние върху постигането на основните изисквания към строежите и които са регламентирани поне в една от държавите членки. Хармонизираните стандарти определят съществените характеристики за конкретната употреба на продукта, методите за определяне на техните експлоатационни показатели и посочват определената система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели за всяка предвидена употреба на продукта.

Хармонизираният стандарт осигурява обща техническа платформа за издаване на декларации за експлоатационните показатели от производителите на строителни продукти, обхванати от този хармонизиран стандарт.

Тъй като не всички строителни продукти са обхванати от хармонизиран стандарт, Регламентът за строителни продукти дава възможност на производителите да получат европейска техническа оценка (ЕТО), както и правото да съставят декларация за експлоатационните показатели и да поставят маркировка „СЕ“ върху строителен продукт, който не е обхванат (напълно или частично) от хармонизиран стандарт.

3.5. Какво е въздействието на хармонизираните стандарти върху нормативните актове за строителство?

Когато една държава членка иска да въведе правила за проектиране или изпълнение на строителството на базата на основните изисквания към строежите, трябва да се съобрази с правилата, въведени с Регламент (ЕС) 305/2011, и по-специално с член 8, параграфи 3 и 6.

Член 8.3.:

За всеки строителен продукт, който е обхванат от хармонизиран стандарт или за който е била издадена европейска техническа оценка, маркировката „СЕ“ е единствената маркировка, която потвърждава съответствието на строителния продукт с декларираните експлоатационни показатели по отношение на съществените характеристики, обхванати от същия хармонизиран стандарт или от европейска техническа оценка.

Във връзка с това държавите членки не включват позовавания или отменят позоваванията в националното законодателство на маркировка, различна от маркировката „СЕ“, потвърждаваща съответствие с декларираните експлоатационни показатели по отношение на съществените характеристики, обхванати от хармонизиран стандарт.

Член 8.6.:

Методите, използвани от държавите членки в изискванията им към строежите, както и други национални правила по отношение на съществените характеристики на строителни продукти са в съответствие с хармонизираните стандарти.

Тези разпоредби означават, че когато държава членка определя изисквания към строителен продукт, те трябва да са определени за съществените характеристики на продукта, така както са определени в хармонизирания стандарт. Държавата членка не може да изисква методи за определяне на експлоатационните показатели на тези съществени характеристики, различни от посочените в хармонизирания стандарт. Когато държавата членка изисква постигане на определено ниво или клас на експлоатационните показатели на продукт, за конкретна негова употреба, тя е длъжна да определи изискването въз основа на нивата и класовете, определени в хармонизирания стандарт.

Когато нормативните актове не определят изисквания за употребата на строителен продукт, проектантите трябва да определят нивата на експлоатационните показатели на продуктите, чрез които ще осигурят изпълнение на основните изисквания към строежа. В инвестиционните проекти предвидените строителни продукти трябва да са определени в съответствие с хармонизираните стандарти.

3.6. Как да се предпише и избере един строителен продукт?

В случай че нормативен акт изисква експлоатационните показатели на един строителен продукт да постигат определено ниво за предвидената употреба, проектантът и строителят трябва да се уверят, че за предписания и избран продукт са декларирани експлоатационни показатели, които постигат изискването. Когато в нормативен акт не са определени конкретни изисквания към продукта, проектантът може да определи такива в инвестиционния проект в зависимост от показателите, които е използвал при изчисляване на конструкцията. Ако и в инвестиционния проект за продукта няма специфични изисквания, строителят избира продукти на базата на съответствие на декларирани експлоатационни показатели за предвидената употреба.

Нивото на експлоатационните показатели се определя и декларира на общия технически език, установен от хармонизираните стандарти. Много важно е да се постигне съответствие на предписанията в инвестиционния проект продукти с вложените в строежа. Това съответствие осигурява постигането на основните изисквания към строежа. То се изразява чрез съответствие на експлоатационните показатели на продукта, предписани в инвестиционния проект и декларирани от производителя на продукта, избран от строителя за изпълнение на строежа.

За да се гарантира съответствие проектантите – инженери и архитекти, следва да определят внимателно изискванията към строителните продукти на езика на хармонизираните стандарти. Те следва да изискват постигане на конкретни нива или класове за съществените характеристики на продуктите, така както са определени в хармонизираните стандарти. На пазара на строителни продукти строителите трябва да намерят продукта, който постига предписаните експлоатационни показатели.

Строителят, проектантът и предприемачът са свободни и отговорни да направят най-подходящия избор на строителни продукти, така че те да съответстват на спецификата на строежа при спазване изискванията на националното законодателство, което осигурява изпълнение на основните изисквания към строежите. Наличието на надеждна информация за експлоатационните показатели на строителните продукти ще улесни избора им на най-подходящия продукт за необходимата употреба.

Напомняме, че само строителните продукти, за които е съставена декларация за експлоатационните показатели, могат да носят маркировката „CE“ (съгласно Регламент (ЕС) № 305/2011)

Специфика на пазара на строителни продукти

Когато строителните продукти са пуснати и се предоставят чрез веригата на дистрибуция и търговия в търговски складове и магазини, контролът за тяхното съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 305/2011 се осъществява от органите на надзора на пазара. Компетентният за България орган, оправомощен да изпълнява функциите на надзор на пазара, е Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. Надзорът на пазара проверява:

- декларациите за експлоатационни показатели на строителните продукти, обхванати от хармонизиран стандарт или от ЕТО и информацията, придружаваща маркировката „СЕ“;
- инструкции за употреба на продуктите и информация за безопасност по чл. 31 или чл. 33 на Регламент (ЕО) № 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), когато такава се изисква за продукта.

На строителната площадка контролът на предвижданите и влаганите в строежите строителни продукти се осъществява от консултанта или техническия ръководител при упражняване на строителен надзор по реда на Закона за устройство на територията (ЗУТ). Редът и условията за влагане на строителни продукти в строежите на Република България са определени с Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България (НУРВСПСРБ). При упражняване на строителен надзор консултантът или техническият ръководител проверяват:

- декларациите за експлоатационни показатели на строителните продукти, обхванати от хармонизиран стандарт или от ЕТО и информацията, придружаваща маркировката „СЕ“;
- декларациите за характеристиките на строителните продукти, за които няма хармонизирани стандарти или издадена ЕТО;
- декларации за съответствие с изискванията на инвестиционния проект за индивидуалните продукти съгласно чл. 4, ал. 3 от НУРВСПСРБ;
- инструкции за употреба на продуктите; информация за безопасност по чл. 31 или чл. 33 на Регламент REACH (ЕО) № 1907/2006, когато такава се изисква за продукта, и становище за допустимост, издадено от Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, за строителните продукти, предназначени за огнезащита и пожароизвестяване, за които няма хармонизирани стандарти и ЕТО.

Контролът на инвестиционните проекти се осъществява от консултанта при извършване на оценката на съответствието на инвестиционните проекти.

Административният контрол на строителните продукти при проектирането и строителството се осъществява от органите по чл. 220 – чл. 223 от ЗУТ.

3.7. Какво представлява маркировката „СЕ“?

Самата маркировка „СЕ“ не може да Ви позволи да изберете най-подходящия продукт за употребата, която предвиждате. Маркировката „СЕ“ означава, че производителят на този продукт гарантира, че той притежава експлоатационни показатели именно такива, каквито са посочени в декларацията за експлоатационните показатели. Тя се състои от добре известните на потребителите специфичните графични знаци, показани на стр. 17.

Маркировката „СЕ“ е само един от елементите на етикета. Тя трябва да бъде придружена от адреса на производителя (дори когато той се намира извън ЕС). За продуктите, за които се счита, че играят важна роля за осигуряване на безопасността на строежите (за които са определени системи за оценяване и проверка на постоянството 1+, 1, 2+ и 3), маркировката трябва да е последвана от номера на нотифицирания орган, който е взел участие при оценяването на експлоатационните показатели на продукта.

Строителен продукт, върху който е положена маркировка „СЕ“ по правилата на Регламент (ЕС) 305/2011, трябва да е придружен от декларация за експлоатационните показатели. Без да е придружена от декларацията, маркировката „СЕ“ не осигурява информацията, необходима за правилния избор на продукт.

Например маркировката „СЕ“ (без декларация за експлоатационните показатели), поставена върху плочка, не може да ви ориентира за коя от многобройните употреби, предвидени в стандарта EN 1304, е подходяща – за покриви или довършителни работи на стени и тавани? За външна или вътрешна употреба?

Съчетаването на строителни продукти, които имат маркировка „СЕ“, не означава непременно, че осигуряваме безопасност на строежа. Основните изисквания към строежа могат да се осигурят само когато проектантите са предписали изисквания към нивата на експлоатационните показатели на строителните продукти за конкретната употреба, а строителите са осигурили продукти, които отговарят именно на тези изисквания.

Ако инвестиционният проект изисква влагането в строежа на плочки за покривно покритие с определен клас по реакция на огън и имаме избор от няколко плочки с маркировка „СЕ“, възможно е нито една от тях да не отговаря на изискването за постигане на определения клас по реакция на огън. Маркировката „СЕ“ не ни е достатъчна. Трябва да разполагаме с декларацията за експлоатационни показатели на продукта, за да проверим декларираните показатели.

Колко маркировки „СЕ“ трябва да поставим върху продукта, когато няколко европейски законодателни акта я изискват?

Една-единствена маркировка материализира съответствието с всички европейски актове, които изискват маркировка „СЕ“ за един продукт. Когато поставя маркировка „СЕ“ върху своя продукт, производителят се ангажира със съответствие на продукта на всички изисквания на европейските актове, приложими за този продукт, които изискват такава маркировка. Например маркировката „СЕ“, поставена върху вентилатор, предназначен за отвеждане на дим и топлина, означава че продуктът е оценен съгласно хармонизирания към Директива 89/106/ЕИО стандарт EN 12101-3, но също така, че той отговаря и на изискванията на Директива 2006/95/ЕО¹⁰ (нисковолтова директива) и на Директива 2004/108/ЕО¹¹ (електромагнитна съвместимост).

3.8. Дали всички строителни продукти трябва да имат маркировка „СЕ“?

Не всички строителни продукти са обхванати от задължението да се придружават от декларация за експлоатационните показатели и да носят маркировка „СЕ“. Преди да се откажете да използвате един продукт, защото той няма маркировка „СЕ“, трябва да проверите дали за него се изисква такава маркировка.

На пазара реално съществуват следните ситуации:

1. За продукта има публикуван хармонизиран стандарт и производителят трябва да издаде декларация за експлоатационните показатели и да постави маркировка „СЕ“. По време на преходния период на стандарта, публикуван в „Официален вестник“ на ЕС, е допустимо продукти от една и съща група да се пускат законосъобразно на пазара със или без маркировка „СЕ“ и съответно със или без декларация за експлоатационните показатели. Когато за продукта е публикувана нова версия на вече хармонизиран стандарт, в преходния период продуктите се пускат на пазара с маркировка „СЕ“ и с декларация за експлоатационните показатели, оценени по старата или новата версия на хармонизирания стандарт.

---

¹⁰ДИРЕКТИВА 2006/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно електрически съоръжения, предназначени за използване при някои ограничения на напрежението

¹¹ДИРЕКТИВА 2004/108/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 година относно сближаването на законодателствата на държавите членки относно електромагнитната съвместимост и за отмяна на Директива 89/336/ЕИО

2. За продукта няма хармонизиран стандарт и производителят няма задължението да издава декларация за експлоатационните показатели и да поставя маркировка „СЕ“, но един или няколко производители са поискали издаване на европейска техническа оценка (ЕТО) за произвежданите от него/тях продукти. В този случай продуктите, за които има издадена ЕТО, се придружават на пазара от декларация за експлоатационни показатели и са маркирани с маркировка „СЕ“. Всички останали продукти не носят маркировка „СЕ“ и не са придружени от ДЕП.
3. За продукта има хармонизиран стандарт и той се придружава на пазара от ДЕП и има маркировка „СЕ“, но има производител/и, които се възползват от правото си на дерогация от това задължение съгласно чл. 5 на Регламент (ЕС) № 305/2011 и не съставят ДЕП, както и не поставят маркировка „СЕ“.
4. За продукта не е публикуван хармонизиран стандарт и не е издавана европейска техническа оценка. За всички тези продукти не се съставя ДЕП, както и не се поставя маркировка „СЕ“. За тях Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влягане на строителни продукти в строежите на Република България изисква съставяне на декларациите за характеристиките на строителните продукти или декларации за съответствие с изискванията на инвестиционния проект за индивидуалните продукти

3.9. Как да разчетем декларацията за експлоатационни показатели?

Декларацията за експлоатационни показатели (ДЕП) е ключовото средство за всички участници в процеса на проектиране и изпълнение на строителството и в търговията на строителни продукти.

Декларацията трябва ясно да определя предвидената/ните употреба/и на продукта (да уточнява специфични условия за употребата), да включва списъка на съществените характеристики на продукта за тази употреба. ДЕП трябва да съдържа експлоатационните показатели на поне една от съществените характеристики на продукта, подходящи за предвидената употреба. Тя представя достоверна информация за показателите на продукта и служи ефикасно за база за сравнение при избор на строителен продукт.

Строителните продукти имат и други функционални характеристики, необходими за участниците в строителния процес. Ако тези характеристики не оказват влияние за постигане на основните изисквания към строежите, те не се считат за съществени характеристики по смисъла на Регламента за строителни продукти. Например цветът на плочките, използвани за настилка в пешеходните зони, е много важен критерий за избор, но тази характеристика не се счита за съществена по смисъла на Регламента и не се обхваща от него.

В допълнение към ДЕП производителите осигуряват указания за употреба и информация за безопасност на езика, изискван от държавата членка, на чийто пазар се пуска продуктът.

За да придобием визуална представа за декларацията за експлоатационни показатели, Приложение III на Регламента ни дава образец, заменен от Делегиран регламент (ЕС) № 574/2014 на Комисията.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИОННИ ПОКАЗАТЕЛИ

№ .....

1. Уникален идентификационен код на типа продукт: .....

2. Предвидена употреба/употреби: .....

.....

3. Производител: .....

.....

4. Упълномощен представител: .....

.....

5. Система/системи за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели: .....

6а. Хармонизиран стандарт: .....

.....

Нотифициран орган/органи: .....

.....

6б. Европейски документ за оценяване: .....

.....

Европейска техническа оценка: .....

.....

Орган за техническа оценка: .....

Нотифициран орган/органи: .....

7. Декларирани експлоатационни показатели: .....

.....

8. Попълвяща техническа документация и/или специфична техническа документация: .....

.....

Експлоатационните показатели на продукта, посочени по-горе, са в съответствие с декларираните експлоатационни показатели. Настоящата декларация за експлоатационни показатели се издава в съответствие с Регламент (ЕС) № 305/2011, като отговорността за нея се носи изцяло от посочения по-горе производител.

Подписано за и от името на производителя от:

[име] .....

В [място] ..... на [дата на издаване] .....

[подпис] .....

На следващите страници предлагаме примерно попълнен образец на ДЕП.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ЕКСПЛОАТАЦИОННИ ПОКАЗАТЕЛИ

№. 001CPR 2013-07-14

8. Уникален идентификационен код на типа продукт:

Геотекстил тип ГЕОМАТ 300 нетъкан иглонабит от полиестерни щапелни влакна

9. Предвидена употреба/употреби:

Геотекстил за приложение в строителство на пътища и други транспортни площи с функции филтриране (F) и разделяне (S)

10. Производител:

ФИРМА ГеоКо ЕООД, ПК 21, София, България,

ПОЩЕНСКА КУТИЯ

АДРЕС НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ

Tel. +35987654321

Fax: +359123456789

e-mail: proizvoditel@prizvoditel.bg

11. Упълномощен представител:

ФИРМА,

ПОЩЕНСКА КУТИЯ

АДРЕС НА УПЪЛНОМОЩЕНИЯ ПРЕДСТАВИТЕЛ

Tel. +35954321876

Fax: +359789123456

e-mail: predstavitel@predstavitel.bg

12. Система/системи за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели:

Система 2+

13. Хармонизиран стандарт: БДС EN 13249:2002

Нотифициран орган за сертифициране на производствения контрол в предприятието с идентификационен номер NB 5678

14. Декларирани експлоатационни показатели

Съществена характеристика	Експлоатационен показател	Хармонизирана техническа спецификация
1	2	3
Здравина на опън	MD 12 kN/m (-1 kN/m) CMD 24 kN/m (-0.8 kN/m)	БДС EN 13249:2002
Относително удължение	MD 80 % (+-10 %) CMD 80 % (+-10 %)	
Устойчивост на статично пробиване	1.8 kN (-0.1 kN)	
Устойчивост на динамично пробиване	8 mm (+1 kN/m)	
Характеристичен размер на отворите	100 · m (· 20 · m)	
Водопропускливост (перпендикулярно на равнината на геотекстила)	100.10 ⁻³ m/s (- 15.10 ⁻³ m/s)	
Дълготрайност	- Да се покрива в деня на полагане. - Предвидена е дълготрайност за най-малко 25 години в естествени почви с 4 < pH < 9 и температура на почвата < 25°C.	
Опасни вещества:	NPD	

8. Линк към онлайн копие на декларацията за експлоатационните показатели www.geoco-Ltd.bg/DoP-geomat300

Експлоатационните показатели на продукта, посочени по-горе, са в съответствие с декларираните експлоатационни показатели. Тази декларация за експлоатационни показатели се издава в съответствие с Регламент (ЕС) № 305/2011, като отговорността за нея се носи изцяло от посочения по-горе производител.

Подписано за и от името на производителя
от:.....

(име, длъжност)

.....
(място и дата на издаване) (подпис)

Част 4: Европейско и национално законодателство, регулиращо строителните продукти

4.1. Актове и разпоредби

Изискванията за пускане и предоставяне на строителни продукти на пазара се регулират от следните нормативни актове:

- Регламент (ЕС) № 305/2011 за строителните продукти, за които има публикувани хармонизирани стандарти или издадени европейски технически оценки;
- Регламент (ЕО) № 764/2008 за строителните продукти, за които няма хармонизирани технически спецификации;
- Закон за техническите изисквания към продуктите.

Изискванията за влагане на строителните продукти се регулират от:

- Закон за устройство на територията;
- Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България.

Изискванията за контрол на строителните продукти на пазара се определят от:

- Регламент (ЕС) № 305/2011 за строителните продукти, за които има публикувани хармонизирани стандарти или издадени европейски технически оценки;
- Закон за техническите изисквания към продуктите.

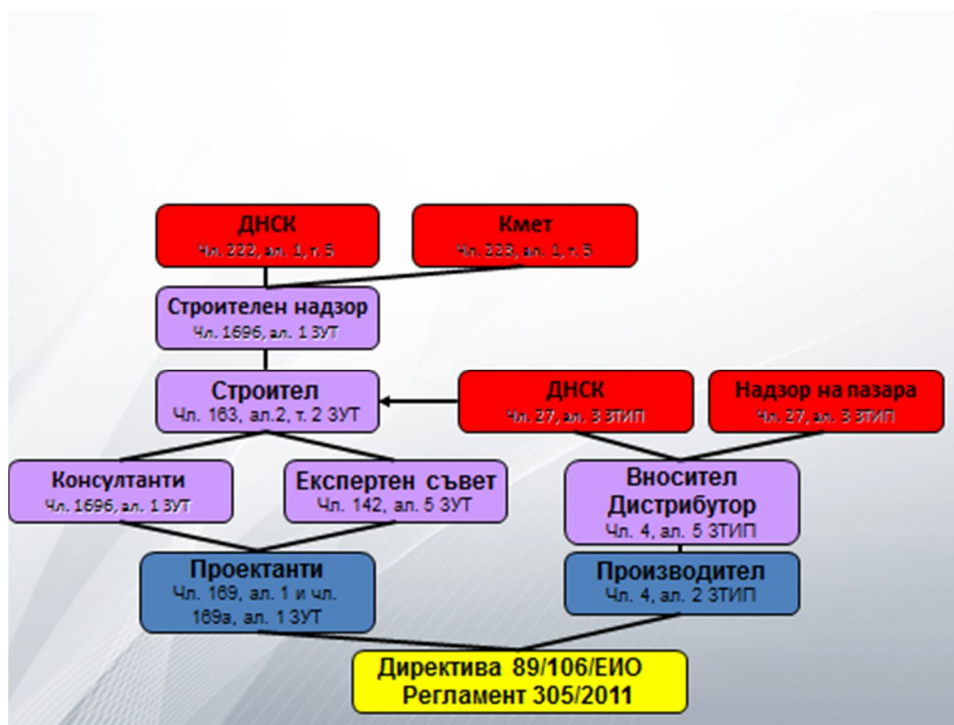
Изискванията за контрол на строителните продукти, които се влагат в строежите, се определят от:

- Закон за устройство на територията;
- Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България;

Изискванията за контрол на инвестиционните проекти по отношение строителните продукти:

- Закон за устройство на територията;
- Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влягане на строителни продукти в строежите на Република България.

Изискванията, които трябва да се включват в обществените поръчки по отношение на строителните продукти:

- Закон за обществените поръчки;
- Указания на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

4.2. Основни термини

„**Строителен продукт**“ означава всеки продукт или комплект, който е произведен и пуснат на пазара за трайно влагане в строежи или в части от тях и чиито експлоатационни показатели имат отражение върху експлоатационните характеристики на строежите по отношение на основните изисквания към строежите.

„**Комплект**“ означава строителен продукт, пуснат на пазара от един-единствен производител, под формата на набор от най-малко два отделни компонента, които трябва да бъдат сглобени, за да бъдат вложени в строежите.

„**Съществени характеристики**“ означава онези характеристики на строителния продукт, които имат отношение към основните изисквания към строежите.

„**Експлоатационни показатели на строителния продукт**“ означава експлоатационните показатели, свързани със съответните съществени характеристики, изразени като ниво, клас или в описание.

„**Ниво**“ означава резултатът от оценяването на експлоатационните показатели на строителен продукт по отношение на неговите съществени характеристики, изразен като числена стойност.

„**Клас**“ означава ограничен от минимална и максимална стойност обхват от нива на експлоатационните показатели на строителен продукт.

„**Гранично ниво**“ означава минимално или максимално ниво на експлоатационен показател на съществена характеристика на строителен продукт.

„**Хармонизирани технически спецификации**“ означава хармонизирани стандарти и европейски документи за оценяване.

„**Хармонизиран стандарт**“ означава стандарт, приет от един от европейските органи по стандартизация, изброени в приложение I към Директива 98/34/ЕО въз основа на издадено от Комисията искане в съответствие с член 6 от посочената директива.

„**Приложение ZA**“ – приложение на хармонизиран стандарт, задължително за производителите, които ще пускат своя продукт на единния европейски пазар.

„**Европейски документ за оценяване**“ означава документ, приет от организацията на ОТО за целите на издаване на европейски технически оценки.

„**Европейска техническа оценка**“ означава документираната оценка на експлоатационните показатели на строителен продукт по отношение на неговите съществени характеристики съгласно съответния европейски документ за оценяване.

„**Предвидена употреба**“ означава предвидената употреба на строителния продукт, както е определена в приложимата хармонизирана техническа спецификация.

„**Специфична техническа документация**“ означава документация, която доказва, че методите в рамките на приложимата система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели са били заменени с други методи, при условие че резултатите, получени чрез въпросните други методи, са еквивалентни на резултатите, получени чрез методите за изпитване от съответния хармонизиран стандарт.

„**Предоставяне на пазара**“ означава всяка доставка на строителен продукт за дистрибуция или използване на пазара на Съюза в процеса на търговска дейност срещу заплащане или безплатно.

„**Пускане на пазара**“ означава предоставянето на строителен продукт на пазара на Съюза за първи път.

„**Икономически оператор**“ означава производител, вносител, дистрибутор или упълномощен представител.

„**Производител**“ означава всяко физическо или юридическо лице, което произвежда строителен продукт или което възлага проектирането или производството на такъв продукт и предлага този продукт на пазара със своето име или търговска марка.

„**Дистрибутор**“ означава всяко физическо или юридическо лице във веригата на доставка, различно от производителя или вносителя, което предоставя строителен продукт на пазара.

„**Вносител**“ означава всяко физическо или юридическо лице, установено в Съюза, което пуска на пазара на Съюза строителен продукт от трета държава.

„**Упълномощен представител**“ означава всяко физическо или юридическо лице, установено в Съюза, което е упълномощено писмено от производител да действа от негово име във връзка с определени задачи.

„**Производствен контрол в предприятието**“ означава документираният постоянен вътрешен контрол на производството в производственото предприятие съгласно съответните хармонизирани технически спецификации.

„**Микропредприятие**“ означава микропредприятие, както е определено в препоръките на Комисията от 6 май 2003 г. относно определенията за микро-, малки и средни предприятия (1).

4.3. Терминологичен речник

Пускане на пазара	placing on the market
Предоставяне на пазара	making available on the market
Хармонизиран стандарт	Harmonised European standard (hEN)
Съществена характеристика	essential characteristic
Експлоатационен показател	performance
Ниво	level
Гранично ниво	threshold level
Клас	class
Производствен контрол в предприятието	Factory production control (FPC)
Декларация за експлоатационните показатели	Declaration of performance (DoP)
Европейски документ за оценяване	European Assessment Document (EAD)
Европейска техническа оценка	European Technical Assessment (ETA)
Система за оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели	System of Assessment and Verification of Constancy of Performance (AVCP)
Експлоатационният показател не е определен	No performance determined (NPD)
Нотифициран орган	Notified Body (NB)
Орган за техническо оценяване	Technical Assessment Body (TAB)
Техническа документация	Technical Documentation
Специфична техническа документация	Specific Technical Documentation
Подходяща техническа документация	Appropriate Technical Documentation
Регламент за строителните продукти	Construction Product Regulation (CPR)
Производител	manufacturer
Упълномощен преставител	authorised representative
Вносител	distributor
Дистрибутор	importer
Надзор на пазара	market surveillance
„Официален вестник“ на Европейския съюз	Official Journal of the European Union (OJEU)
Европейски комитет за стандартизация	European Committee for Standardisation (CEN)
Европейски комитет за стандартизация и електротехника	European Committee for Electrotechnical Standardisation (CENELEC)
Микропредприятие	micro-enterprise
Малки и средни предприятия	small and medium-sized enterprises (SMEs)

4.4. Често използвани съкращения

CPD	Construction Products Directive Директива за строителните продукти
CPR	Construction Products Regulation Регламент за строителните продукти
ДЕП DoP	Декларация за експлоатационни показатели Declaration of performance
AVCP	Assessment and Verification of Constancy of Performance оценяване и проверка на постоянството на експлоатационните показатели
ПКП FPC	производствен контрол в предприятието Factory production control
ЕДО EAD	европейски документ за оценяване European Assessment Document
ЕТО ETA	европейска техническа оценка European Technical Assessment
БТО	българско техническо одобрение
NB	Notified Body нотифициран орган
ОТО TAB	органи за техническо оценяване Technical Assessment Body
ЕОТА	European Organisation for Technical Approvals организация на органите за техническо оценяване
ETAG	Guideline for European Technical Approval ръководство за европейско техническо одобрение
hEN	Harmonised European standard хармонизиран стандарт
NPD	No performance determined експлоатационният показател не е определен
ЕК	Европейска комисия
NANDO	New Approach Notified and Designated Organisations Information System информационна система „Нов подход“ за нотификация и оправомощаване на органи
ЕС	Европейски съюз
БИС	Български институт за стандартизация
CEN	European Committee for Standardisation Европейски комитет за стандартизация
CENELEC	European Committee for Electrotechnical Standardisation Европейски комитет за стандартизация и електротехника
ЕЕА	European Economic Area Европейска икономическа зона
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ЗТИП	Закон за техническите изисквания към продуктите
НУРВСПСРБ	Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влягане на строителни продукти в строежите на Република България

